

**Wymagania edukacyjne z przedmiotu historia niezbędne do uzyskania śródrocznych
i rocznych ocen klasyfikacyjnych dla klas IV, V, VI, VII, VIII w roku szkolnym
2026/2027**

Cele przedmiotowego systemu oceniania:

- dostarczenie informacji uczniowi na temat poziomu jego wiedzy z danej grupy zagadnień,
- stworzenie możliwości uczniowi do uzupełnienia jego wiedzy dotyczącej zagadnień zawartych w programie nauczania,
- wskazanie obszarów, zagadnień i treści merytorycznych wymagających od ucznia ponownego przeanalizowania,
- dostarczenie informacji opiekunom ucznia na temat jego postępów i osiągnięć edukacyjnych,
- zmotywowanie ucznia do dalszej pracy.

Cele kształcenia:

- opanowanie przez ucznia wiedzy teoretycznej z zakresu przewidzianego przez program nauczania dla danej klasy,
- rozwijanie postawy patriotyzmu, poszanowania do tradycji polskiej i poczucia przynależności,
- zainteresowanie uczniów losem przeszłych pokoleń i ich dokonaniem, kształtowanie szacunku do nich,
- zapoznanie ucznia z najważniejszymi źródłami historycznymi, rozwijanie umiejętności pracy z nimi,
- rozwijanie umiejętności pracy z mapą i atlasem historycznym,
- kształtowanie postawy zrozumienia dla starszych pokoleń,
- rozwijanie myślenia przyczynowo - skutkowego, formułowania ocen i wniosków,
- wzbudzenie postawy ciekawości świata, chęci do nauki itp.

Obszary oceniania:

- Treści merytoryczne opanowane w ramach zajęć;
- Umiejętności:
 - wskazywanie związków przyczynowo – skutkowych,
 - praca z mapą/atlasem historycznym,
 - pozyskiwanie informacji z różnorodnych źródeł,
 - praca w grupie,
 - formułowanie merytorycznych argumentów,
 - kreowanie wypowiedzi na dany temat ustnie i pisemnie;
- Dodatkowe aktywności ucznia:
 - udział w olimpiadach, konkursach historycznych, wydarzeniach promujących historię itp.

Formy i sposoby oceniania osiągnięć ucznia

1. Sprawdzian

- Nauczyciel ustala termin sprawdzianu z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisuje do terminarza w dzienniku elektronicznym.
- W przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia na sprawdzianie, ma on obowiązek w przeciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły zaliczyć sprawdzian. Jeśli pomimo tego nie przystąpi do niego, nauczyciel w trybie dowolnym ma prawo sprawdzić czy opanował on wiedzę z danej części materiału. Jeśli uczeń nie przystąpi do sprawdzianu w wybranej przez nauczyciela formie, otrzyma ocenę niedostateczną.
- Nauczyciel zobowiązany jest do sprawdzenia prac w ciągu dwóch tygodni.
- Uczeń ma prawo jednokrotnie przystąpić do poprawy oceny z danego sprawdzianu i może poprawiać każdą ocenę. Poprawa sprawdzianu odbywa się do tygodnia od daty wystawienia oceny. Do dziennika elektronicznego zostaje wpisana zarówno ocena ze sprawdzianu, jak i ocena z jego poprawy.
- Sprawdzone sprawdziany i ich poprawy dostępne są do wglądu dla uczniów i ich opiekunów.

2. Kartkówka/odpowiedź ustna

- Nauczyciel ma prawo (bez wcześniejszej zapowiedzi) sprawdzić wiedzę ucznia z trzech ostatnich lekcji w sposób pisemny bądź ustny.
- W przypadku odpowiedzi ustnej nauczyciel - po sprawdzeniu wiedzy ucznia – informuje go o uzyskanej ocenie. Na sprawdzenie odpowiedzi pisemnej ma dwa tygodnie.
- Wystawione oceny nie podlegają poprawie.
- Za zgodą nauczyciela (i w momencie przez niego wyznaczonym), uczeń ma prawo zrobić zdjęcie ocenionej pisemnej pracy.

Uczeń pisząc sprawdzian/kartkówkę korzysta wyłącznie z wiedzy własnej, nie przepisuje odpowiedzi na pytania od innych uczniów, a także zobowiązuje się nie korzystać z telefonu komórkowego, smartwatcha i innych tego typu urządzeń elektronicznych. W przypadku złamania tej zasady, nauczyciel może uznać pracę ucznia za niesamodzielną.

3. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego

4. Prace pisemne na zajęciach

5. Praca w grupach

6. Prezentacja danych treści i zagadnień związanych z przedmiotem (np. prezentacja multimedialna, plakat itp.)

7. Wypowiedzi ustne na zajęciach

8. Ocena nieobowiązkowej pracy domowej

9. Aktywność ucznia na zajęciach

Nauczyciel, oceniając aktywność ucznia na zajęciach, bierze pod uwagę jego zaangażowanie w wykonywanie bieżących zadań, proponowanie rozwiązań tych zadań, zgłaszanie się do odpowiedzi oraz aktywny udział w lekcji.

Sprawdziany, kartkówki i wszystkie prace pisemne uczeń zobowiązany jest pisać przy użyciu nieścieralnego długopisu w kolorze niebieskim lub czarnym. Wyjątki stanowią prace pisane przy użyciu komputera, za wyraźną zgodą nauczyciela.

Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć dwukrotnie w półroczu. Zgłoszenie nieprzygotowania możliwe jest wyłącznie na początku zajęć, przed sprawdzeniem przez nauczyciela obecności. Uczeń ma obowiązek ustnie poinformować nauczyciela o chęci zgłoszenia nieprzygotowania. Skutkuje ono możliwością niepisania kartkówki i nieudzielania odpowiedzi ustnej z trzech ostatnich lekcji. Nieprzygotowanie obejmuje także brak zeszytu lub innych materiałów potrzebnych na zajęciach. Uczeń nie musi zgłaszać nieprzygotowania w przypadku braku podręcznika.

Oceny bieżące

Celujący (6)

Bardzo dobry (5)

Dobry (4)

Dostateczny (3)

Dopuszczający (2)

Niedostateczny (1)

Dopuszczalne jest także stawianie ocen bieżących: celujący -, bardzo dobry +, bardzo dobry -, dobry +, dobry -, dostateczny +, dostateczny -, dopuszczający+, dopuszczający-, niedopuszczający +.

Aktywność na zajęciach oceniana jest również poprzez stawianie plusów i minusów.

Kryteria oceniania

Celujący

Uczeń:

- opanował treści programowe w stopniu wysokim, odznaczając się przy tym także wiedzą wykraczającą poza program nauczania,
- potrafi sprawnie posługiwać się mapą historyczną i atlasem,
- bez problemów wskazuje związki przyczynowo – skutkowe między danymi wydarzeniami, rozumie je,
- jest przygotowany do zajęć,
- jest aktywny na lekcjach,

- samodzielnie poszerza swoją wiedzę historyczną, wykorzystując przy tym informacje z różnych źródeł,
- prawidłowo dokonuje analizy tekstów źródłowych,
- jest krytyczny wobec danych wydarzeń historycznych i postaci, potrafi dokonać ich oceny,
- używa pojęć wprowadzonych na zajęciach, rozumie ich znaczenie,
- zeszyt przedmiotowy prowadzi w sposób wzorowy,
- odnosi sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Bardzo dobry

Uczeń:

- opanował cały materiał przewidziany w programie nauczania dla danej klasy,
- używa pojęć wprowadzonych na zajęciach, rozumie je,
- prawidłowo analizuje teksty źródłowe,
- widzi związki przyczynowo – skutkowe wydarzeń i procesów historycznych,
- bez problemu pracuje z mapą i atlasem historycznym,
- jest aktywny na zajęciach,
- dokonuje oceny postaci i wydarzeń historycznych,
- prowadzi zeszyt w sposób, który nie budzi zastrzeżeń,
- jest przygotowany do zajęć.

Dobry

Uczeń:

- opanował znaczną większość materiału przewidzianego w programie nauczania dla danej klasy,
- odtwórczo dokonuje ocen i wysnuwa wnioski,
- poprawnie stosuje pojęcia wprowadzone na zajęciach,
- jest przygotowany do zajęć,
- prowadzi zeszyt w sposób, który nie budzi zastrzeżeń,
- prawidłowo analizuje teksty źródłowe,
- poprawnie pracuje z mapą i atlasem historycznym.

Dostateczny

Uczeń:

- opanował podstawowe wiadomości z zakresu przewidzianego przez program nauczania dla danej klasy,

- w sposób odtwórczy przywołuje na ogół poprawne wnioski i oceny,
- w większości poprawnie stosuje poznane pojęcia,
- nie zawsze jest przygotowany do zajęć,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Dopuszczający

Uczeń:

- opanował częściowo podstawowe treści zawarte w programie nauczania na danym etapie,
- biernie uczestniczy w lekcjach,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- często jest nieprzygotowany do zajęć.

Niedostateczny

Uczeń:

- nie opanował w sposób wystarczający zakresu wiedzy wymaganego na danym etapie kształcenia,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego lub prowadzi go niekonsekwentnie i wybiórczo,
- jest notorycznie nieprzygotowany do zajęć,
- nie wykazuje chęci do nauki i opanowania materiału.

Ocena śródroczna i roczna

Do wystawienia oceny śródrocznej czy rocznej niezbędne jest uzyskanie przynajmniej trzech ocen cząstkowych w ciągu jednego półrocza. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen cząstkowych, wszystkie z nich są jednak brane pod uwagę w stopniu zależnym od ich wagi.

Warunki i tryb uzyskiwania wyższej oceny rocznej niż przewidywana

Uczeń ma prawo starać się o podwyższenie oceny rocznej – jeśli nie zgadza się z oceną zaproponowaną mu przez nauczyciela. W tym celu uczeń powinien złożyć u nauczyciela pisemną prośbę (podpisaną przez niego i jego opiekunów) w ciągu 5 dni od otrzymania przewidywanej oceny. Poprawa oceny odbywa się w wyznaczonym przez nauczyciela terminie w formie określonej w tzw. „kontrakcie”. O zakresie materiału i formie poprawy uczeń informowany jest w chwili ustalania terminu poprawy. Jeśli uczeń spełni wymagania dotyczące poprawy oceny zawarte w „kontrakcie”, ocena roczna zostanie podwyższona zgodnie z warunkami „kontraktu”.

ODKRYWAMY HISTORIĘ. KLASA 4

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Co to jest historia?					
1. Czym jest historia?	Uczeń: - definiuje pojęcie historia - wskazuje różnice między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością	Uczeń: - wyjaśnia, kto zajmuje się badaniem przeszłości - wymienia muzę, która jest patronką historii	Uczeń: - na prostym przykładzie przedstawia związki przyczynowo-skutkowe - przedstawia proces badania przeszłości przez historyka	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego warto uczyć się historii	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historiografii
2. Czas w historii	Uczeń: - wymienia jednostki czasu, jakimi posługuje się historycy - podaje wydarzenie, od którego liczymy czas	Uczeń: - umie określić wiek, w którym miało miejsce przykładowe wydarzenie - potrafi uporządkować przykładowe wydarzenia w kolejności chronologicznej	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie chronologia - wymienia epoki historyczne - rozróżnia daty przed naszą erą i naszej ery i umie je uporządkować chronologicznie	Uczeń: porównuje sposoby mierzenia czasu przez ludzi w przeszłości i współcześnie	Uczeń: - podaje przykładowe wydarzenia, od których ludzie liczyli lub liczą obecnie czas - wie, kto podzielił dobę na 24 godziny i godzinę na 60 minut

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
3. Źródła historyczne	Uczeń: • podaje definicję źródła historycznego • przedstawia podział źródeł historycznych	Uczeń: • potrafi przyporządkować przykładowe źródła historyczne do odpowiedniej grupy • wymienia przykładowe miejsca, gdzie są przechowywane źródła historyczne	Uczeń: • wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne • wymienia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog	Uczeń: • wyjaśnia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia specyfikę źródeł niematerialnych	Uczeń: • podejmuje próbę oceny wiarygodności przykładowego źródła
4. Mapa historyczna i plan	Uczeń: • wymienia elementy mapy historycznej • podaje definicję planu	Uczeń: • wymienia przykładowe informacje, które można wyczytać z mapy historycznej i planu • pokazuje na mapie i planie określone punkty	Uczeń: • wskazuje różnice między mapą a planem • posługuje się mapą historyczną i planem	Uczeń: • wyjaśnia, jakie informacje można wyczytać z mapy historycznej, a jakie z planu	Uczeń: • porównuje mapy historyczne lub plany tych samych miejsc z różnych okresów i wyciąga wnioski

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Moja mała i wielka ojczyzna					
5. My i nasza historia	Uczeń: - postępuje się terminami związanymi z krewnymi - sporządza przykładowe, proste drzewo genealogiczne	Uczeń: - postępuje się terminami związanymi z rodziną: powinowaci, pokolenie - wymienia źródła, z których można czerpać informacje o historii rodziny	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego osoby w jednej rodzinie mają różne nazwiska - wyjaśnia, czym zajmuje się genealogia	Uczeń: - postępuje się terminami związanymi z rodziną: po mieczu, po kądzieli - wyjaśnia różnicę między rodziną a rodem - sporządza przykładowe rozbudowane drzewo genealogiczne	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego warto znać historię rodziny - podejmuje próbę oceny, na ile na podstawie historii rodziny można poznać historię kraju
6. Moja mała ojczyzna	Uczeń: - wymienia regiony Polski i pokazuje na mapie region, w którym mieszka - opisuje przykładowe charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki	Uczeń: - wymienia elementy, którymi różnią się regiony Polski od siebie - wymienia przykładowe legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń: - opisuje charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki - wymienia legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń: - wyjaśnia, skąd wzięły się różnice między regionami Polski - wyjaśnia, czym jest mała ojczyzna	Uczeń: - przedstawia znane postaci, współczesne lub historyczne, związane z regionem, w którym mieszka - przedstawia sposób ich upamiętnienia w regionie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
7. Moja ojczyzna – Polska	Uczeń: - opisuje położenie Polski na mapie - definiuje pojęcie ojczyzna - wymienia symbole państwa polskiego i główne święta państwowe	Uczeń: - definiuje pojęcia: naród, obywatel, Unia Europejska - pokazuje na mapie województwo, w którym mieszka - wymienia elementy, które składają się na definicję państwa - rozpoznaje symbole Polski i Unii Europejskiej	Uczeń: - rozumie pojęcia: naród, ojczyzna, państwo, obywatel, Unia Europejska - podaje przykłady postawy patriotycznej - wyjaśnia, przy jakich okazjach jest śpiewany lub grany hymn	Uczeń: - wyjaśnia różnicę między narodowością a obywatelstwem - wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane główne święta państwowe - wyjaśnia, gdzie poza granicami Polski można zobaczyć polską flagę	Uczeń: - wymienia trzy inne święta państwowe i wydarzenia z nimi związane - wyjaśnia, co może wpływać na zmianę symboli i świąt państwowych - wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej
III. Narodziny cywilizacji					
8. Od koczowników do osadników	Uczeń: - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w osiadłym trybie życia - wymienia jedno znaczenie ognia dla człowieka	Uczeń: - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka osiadłego - pokazuje na mapie osady neolityczne - przedstawia rolę ognia dla człowieka	Uczeń: - charakteryzuje koczowniczy tryb życia - charakteryzuje osiadły tryb życia - pokazuje na mapie rejon Żyznego Półksiężycza - przedstawia skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: - porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia - wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna - poprawnie stosuje terminologię	Uczeń: charakteryzuje wytwory kultury (małowidła, posążki) człowieka pierwotnego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
9. Pierwsze cywilizacje	Uczeń: • pokazuje na mapie rejony, gdzie powstały pierwsze cywilizacje i rejon Mezopotamii • wymienia uprawnienia władcy	Uczeń: • wymienia grupy społeczne, które żyły w pierwszych państwach • wymienia rodzaje pisma, którymi posługiwano się w rejonie Żyznego Półksiężycza • wymienia osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	Uczeń: • wyjaśnia rolę rzek w rozwoju pierwszych cywilizacji • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii • charakteryzuje religię politeistyczną	Uczeń: • wyjaśnia rolę poszczególnych grup społecznych w pierwszych państwach • przedstawia rolę pisma w rozwoju pierwszych cywilizacji • wyjaśnia, co to był ziggurat	Uczeń: • przedstawia osiągnięcia ludów zamieszkujących Mezopotamię, z których korzystamy współcześnie
10. Starożytny Egipt – kraj faraonów	Uczeń: • pokazuje na mapie Egipt i Nil • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowych bogów starożytnego Egiptu • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: • wymienia symbole władzy faraona • przedstawia hierarchę społeczną starożytnego Egiptu • przedstawia zwyczaje pogrzebowe Egipcjan • wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: • pokazuje na mapie Gizę i Dolinę Królów w Tebach • wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju Egiptu • wyjaśnia symbolikę oznak władzy faraona • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: • charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu • wyjaśnia rolę kapłanów w starożytnym Egipcie • wyjaśnia, jak Egipcjanie wyobrażali sobie bogów • wyjaśnia, co wpłynęło na zwyczaje pogrzebowe Egipcjan	Uczeń: • przedstawia wkład polskich archeologów w ratowanie egipskich zabytków
IV. Dziedzictwo starożytnej Grecji					

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
11. W krainie Hellenów	Uczeń: • pokazuje na mapie Grecję i najważniejsze <i>polis</i> • wymienia zajęcia ludności greckiej • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: • pokazuje obszary wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje warunki naturalne panujące w Grecji • wymienia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: • opisuje na mapie położenie Grecji i najważniejszych <i>polis</i> • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje skutki wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: • opisuje na mapie obszary wielkiej kolonizacji greckiej i pokazuje przykładowe kolonie greckie • wyjaśnia, jak warunki naturalne panujące na Półwyspie Bałkańskim wpłynęły na powstanie <i>polis</i>	Uczeń: • wymienia współczesne miasta, które dawniej były koloniami greckimi, i w miarę możliwości podaje ich greckie nazwy
12. Demokracja ateńska	Uczeń: • wymienia formy ustrojowe występujące w greckich <i>polis</i> • wymienia kompetencje zgromadzenia obywateli	Uczeń: • wymienia grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, na czym polegał sąd skorupkowy	Uczeń: • przedstawia rolę Peryklesa w rozwoju demokracji ateńskiej • wyjaśnia, kto był obywatelem Aten • wymienia organy władzy w Atenach i ich kompetencje	Uczeń: • charakteryzuje grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, w jaki sposób Ateńczycy bronili się przed wprowadzeniem tyranii • wskazuje na powiązania i zależności pomiędzy organami władzy w Atenach	Uczeń: • porównuje znaczenie tych samych terminów w starożytnej Grecji i współcześnie
13. Grecy i ich bogowie	Uczeń: • wymienia	Uczeń: • wymienia formy kultu	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie	Uczeń: • wyjaśnia genezę	Uczeń: • porównuje igrzyska

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	przykładowych bogów greckich i ich atrybuty wymienia przykładowe utwory literackie starożytnej Grecji	bogów greckich - wymienia dyscypliny sportowe, w których rywalizowano na igrzyskach - przedstawia cechy charakterystyczne igrzysk olimpijskich	atrybutów poszczególnych bogów greckich wymienia autorów dzieł literackich starożytnej Grecji	teatru greckiego - wyjaśnia rolę wyroczni i igrzysk w życiu Greków - ocenia, czy mitologię uznajemy za dzieło literackie czy religijne	olimpijskie z innymi igrzyskami, które odbywały się na terenie Grecji
14. Nauka i sztuka starożytnej Grecji	Uczeń: - wymienia filozofów greckich - wymienia najbardziej znane zabytki sztuki greckiej	Uczeń: - charakteryzuje architekturę grecką na przykładzie Partenonu - opisuje sposób wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie filozofia - przedstawia osiągnięcia starożytnych Greków w nauce - porównuje cele wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: - charakteryzuje malarstwo wazowe - porównuje sposób wychowania dzieci w Atenach i Sparcie	Uczeń: rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z wychowaniem w Sparcie: „spartańskie warunki”, „lakoniczny sposób mówienia”
V. Dziedzictwo starożytnego Rzymu					
15.	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
W starożytnym Rzymie	- opisuje położenie Rzymu na mapie - wymienia uprawnienia zgromadzenia, konsula, kwestora i senatu w starożytnym Rzymie	- pokazuje na mapie granice imperium rzymskiego w czasie największego rozkwitu - wyjaśnia, kim byli gladiatorzy - przedstawia skutki przejęcia władzy przez Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	- wymienia uprawnienia trybuna ludowego, pretora i cenzora - wyjaśnia, w jakich okolicznościach powoływano dyktatora - wyjaśnia, w jakich okolicznościach objęli władzę Juliusz Cezar i Oktawian August	- wyjaśnia, co sprzyjało ekspansji starożytnego Rzymu - przedstawia położenie niewolników w starożytnym Rzymie	rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z działaniami Juliusza Cezara: „przekroczyć Rubikon”, „kości zostały rzucone”
16. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty - wymienia zabytki architektury charakterystyczne dla starożytnych Rzymian	Uczeń: - wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian - przedstawia funkcje przykładowych budowli rzymskich	Uczeń: - wymienia poetów i historyków rzymskich oraz tytuły ich dzieł - wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów rzymskich	Uczeń: - przedstawia wpływy greckie w kulturze rzymskiej - przedstawia wpływ kultury rzymskiej na ludy podbite przez Rzymian	Uczeń: podaje przykłady budowli rzymskich, które przetrwały do dzisiaj, i wyjaśnia, czy pełnią one taką samą funkcję
17. Narodziny chrześcijaństwa	Uczeń: przedstawia naukę Jezusa	Uczeń: pokazuje Jerozolimę na mapie	Uczeń: opisuje położenie Palestyny na mapie	Uczeń: pokazuje na mapie szlaki wędrówek	Uczeń: wymienia przykładowe symbole

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	zna definicję religii monoteistycznej	przedstawia główne zasady judaizmu	- wymienia najważniejsze wydarzenia z wczesnej historii Izraelitów - charakteryzuje sytuację Żydów w czasach Jezusa	Żydów wyjaśnia, czym różni się judaizm i chrześcijaństwo od innych religii Starożytnego Wschodu	judaizmu i chrześcijaństwa oraz wyjaśnia ich znaczenie
18. Rozwój chrześcijaństwa i zmierzch starożytności	Uczeń: - wyjaśnia, co to jest Stary i Nowy Testament - wymienia przykładowe przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: - przedstawia działalność św. Pawła - przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim w IV w. - wyjaśnia, co przyczyniło się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo zyskiwało wyznawców - wyjaśnia, co spowodowało podział cesarstwa na wschodniorzymskie i zachodniorzymskie	Uczeń: - przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim i jego zmianę w IV w. - wyjaśnia, co przyczyniło się do zmiany pozycji chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim w IV w.	Uczeń: przedstawia prześladowania chrześcijan za panowania cesarza Nerona i postać św. Piotra

Wymagania edukacyjne. Klasa 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział I. Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje						
1. Najdawniejsze dzieje człowieka Zagadnienia 1. Człowiek rozumny. 2. Życie człowieka w okresie paleolitu. 3. Rewolucja neolityczna i zmiany w życiu człowieka. 4. Pierwsi rzemieślnicy i kupcy.	– wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; – rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić	– rozumie pojęcia: neolit, paleolit	– rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; – wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy	– analizuje wpływ przejścia z wędrownego na osiadły tryb życia na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach	– analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące	I. 1)
2. Mezopotamia – narodziny pierwszej cywilizacji Zagadnienia 1. Nowe surowce i nowe narzędzia.	– wskazuje na mapie Mezopotamię; – wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; – wie, kim był	– omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; – zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; – rozumie znaczenie	– omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; – omawia religię politeistyczną; – uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc	– wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa	– analizuje znaczenie wynalezienia pisma dla funkcjonowania państwa; – wskazuje konsekwencje wynalezienia koła	I. 2) 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Warunki geograficzne Mezopotamii i ich wpływ na życie ludzi. 3. Powstanie państw w Mezopotamii. 4. Religia i osiągnięcia Mezopotamii.	Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; – wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia	słów: politeizm i kodeks				
3. Starożytny Egipt Zagadnienia 1. Warunki geograficzne starożytnego Egiptu i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Faraon i jego władza. 3. Społeczeństwo Egiptu. 4. Pismo egipskie. 5. Bogowie egipscy. 6. Grobowce faraonów. 7. Osiągnięcia Egipcjan.	– wie, nad jaką rzeką leży Egipt; – rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; – rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; – wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan	– wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; – wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; – wymienia bogów egipskich	– wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; – rozumie pojęcie monarcha despotyczna; – rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki	– omawia władzę faraona; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; – rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan	– porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; – porównuje wynalazki poznanych cywilizacji	1. 2) 3) 4) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
4. Starożytny Izrael Zagadnienia 1. Warunki geograficzne Izraela. 2. Judaizm i jego zasady. 3. Najważniejsze postacie z historii Izraela.	– wskazuje na mapie Palestynę; – rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; – wie, w kogo wierzyli Żydzi	– rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; – podaje cechy judaizmu	– wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; – wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami	– opisuje wędrówki i niewolę Żydów	– porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie	I. 2) 3) 5)
Lekcja powtórzeniowa. Pierwsze cywilizacje Zagadnienia 1. Powstanie i osiągnięcia pierwszych cywilizacji.	– wskazuje położenie poznanych cywilizacji na mapie; – potrafi podać co najmniej jedną informację na ich temat	– wymienia zajęcia mieszkańców poznanych państw; – wskazuje przykłady politeizmu i monoteizmu	– omawia wpływ warunków geograficznych na życie codzienne ludzi	– wskazuje osiągnięcia omówionych cywilizacji, potrafi je przyporządkować do danego obszaru, dostrzega ich wpływ na zachodzące zmiany	– analizuje wpływ osiągnięć na zachodzące zmiany; – potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia	I. 1) 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 1. Pierwsze cywilizacje						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział II. Starożytna Grecja						
6. Cywilizacja starożytnych Greków Zagadnienia 1. Warunki geograficzne i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Miasta-państwa. 3. Kolonizacja grecka.	– wskazuje na mapie starożytną Grecję; – rozumie pojęcie polis; – wymienia zajęcia Greków	– rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia	– dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków	– rozumie przyczyny powstawania polis; – rozumie przyczyny kolonizacji greckiej	– rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego	I. 2) 3)
7. W demokratycznych Atenach Zagadnienia 1. Demokracja. 2. Zgromadzenie ludowe, urzędnicy ateńscy. 3. Społeczeństwo Aten.	– rozumie pojęcie demokracja	– omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów	– wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje	– omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców	– porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską	I. 3) 4)
8. Wierzenia starożytnych Greków	– rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków;	– wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona,	– zna sposoby oddawania czci bogom	– wie, kim był Homer; – wie, kim byli herosi	– potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków	I. 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Mitologia grecka. 2. Bogowie greccy. 3. Formy oddawania czci bogom	– wie, gdzie była siedziba bogów greckich; – zna co najmniej jednego boga greckiego	Hades, Atenę, Afrodytę, Herę, Apolla; – opisuje wygląd bogów				
9. W teatrze i na igrzyskach Zagadnienia 1. Gimnazjony. 2. Igrzyska olimpijskie. 3. Powstanie teatru. 4. Tragedie i komedie.	– wie, gdzie odbywały się igrzyska; – wie, jak wyglądał teatr grecki	– wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk; – wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów; – wie, jaka była geneza teatru	– rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków; – wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach	– wie, czym różni się tragedia od komedii; – wymienia twórców tragedii i komedii	– uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków	I. 3) 5)
10. Uczeń, pisarze, artyści Zagadnienia 1. Filozofia grecka. 2. Literatura. 3. Architektura i rzeźba.	– potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; – rozumie pojęcie filozofia; – wie, jak wyglądało pismo greckie	– rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; – wymienia greckich filozofów; – wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji	– rozróżnia porządki architektoniczne; – wie, czym zajmowali się filozofowie; – zna dokonania Homera	– porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji	– dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej	I. 2) 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Lekcja powtórzeniowa. Starożytna Grecja Zagadnienia 1. Położenie geograficzne i jego konsekwencje dla Hellady. 2. Osiągnięcia starożytnych Greków. 3. Wierzenia greckie.	– potrafi wskazać Grecję na mapie; – wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia Greków w różnych dziedzinach życia	– zna zajęcia Greków; – wymienia rodzaje nauk, które rozwinęły się w Grecji	– wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na zajęcia Greków; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania polis i rozwoju nauki	– rozumie wpływ warunków geograficznych na powstawanie polis; – wskazuje czynniki integrujące greckie polis	– dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji współczesnej	I. 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 2. Starożytna Grecja						
Dział III. Starożytny Rzym						
11. Rzym – od królestwa do republiki Zagadnienia 1. Powstanie Rzymu. 2. Rzym w okresie królewskim. 3. Rzym jako republika. 4. Urzędy rzymskie.	– potrafi wskazać Rzym na mapie; – zna pojęcie republika	– wie, kiedy Rzym stał się republiką; – zna zasady funkcjonowania republiki; – wymienia rzymskie urzędy; – wie, jak byli wybierani urzędnicy rzymscy	– wskazuje kompetencje urzędników rzymskich	– porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską	– rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami	I. 2) 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
12. Imperium Rzymskie Zagadnienia 1. Podboje Rzymu. 2. Romanizacja prowincji. 3. Niewolnicy. 4. Upadek republiki. 5. Narodziny cesarstwa. 6.	– potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie; – wie skąd się brali niewolnicy; – rozumie pojęcie cesarstwo	– rozumie pojęcie romanizacja; – wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar; – wie, kiedy upadła republika; – omawia położenie niewolników	– wskazuje przyczyny rzymskich podbojów; – wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje	– rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki; – wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki	– omawia różnice między republiką a cesarstwem	I. 2) 3) 4)
13. Cywilizacja starożytnego Rzymu Zagadnienia 1. Wpływ Greków na kulturę rzymską. Romanizacja prowincji. 2. Religia Rzymian. 3. Osiągnięcia w budownictwie. 4. Literatura i prawo rzymskie.	– rozumie pojęcia: akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; – omawia religię Rzymian	– wymienia bogów rzymskich; – wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; – potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.”	– opowiada o edukacji rzymskiej; – wymienia rzymskich twórców	– wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską; – uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii	– dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat	I. 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
14. Powstanie chrześcijaństwa i schyłek starożytności Zagadnienia 1. Powstanie i rozwój chrześcijaństwa. 2. Prześladowanie chrześcijan. 3. Chrześcijaństwo religią panującą. 4. Upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie.	– zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie; – wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo; – wie, kim był Jezus Chrystus; – rozumie pojęcie chrześcijaństwo	– omawia założenia chrześcijaństwa; – wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan; – omawia rozwój chrześcijaństwa; – rozumie pojęcia: barbarzyńcy, tolerancja religijna	– rozumie przyczyny prześladowań chrześcijan; – wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego	– wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie	– analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa	I. 3) 5) 6)
Lekcja powtórzeniowa. Starożytny Rzym Zagadnienia 1. Formy sprawowania władzy. 2. Osiągnięcia Rzymian. 3. Religie w Imperium Rzymskim.	– potrafi wskazać na mapie Rzym; – wymienia różne formy sprawowania władzy; – wie, kim byli Jezus Chrystus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August; – wie, kiedy upadło Cesarstwo Rzymskie na Zachodzie	– umiejscawia w czasie powstanie i upadek Rzymu; – opisuje różne formy ustrojowe; – wymienia osiągnięcia Rzymian w różnych dziedzinach	– opisuje życie pierwszych chrześcijan; – opisuje rzymską edukację	– porównuje różne formy ustrojowe; – przedstawia przyczyny i skutki podbojów rzymskich	– dostrzega wpływy greckie na kulturę rzymską	I. 2) 3) 4) 5) 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Sprawdzian 3. Starożytny Rzym						
Dział IV. Początki średniowiecza						
15. Bizancjum Zagadnienia 1. Cesarstwo na wschodzie. 2. Justynian Wielki. 3. Sztuka bizantyjska. 4. Schizma wschodnia.	– wskazuje Bizancjum na mapie; – rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia; – wie, jak wygląda mozaika	– wymienia działania cesarza Justyniana; – wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury; – zna konsekwencje schizmy wschodniej	– wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim; – rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności	– podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana; – wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa	– omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej	II. 2)
16. Powstanie cywilizacji islamu Zagadnienia 1. Powstanie islamu. 2. Założenia islamu. 3. Podboje Arabów. 4. Osiągnięcia Arabów.	– wskazuje na mapie Półwysep Arabski; – wie, kim był Mahomet; – rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; – wie, w którym wieku powstał islam	– wymienia założenia islamu; – wskazuje ziemie podbite przez Arabów; – rozumie znaczenie roku 622	– wymienia filary islamu; – omawia politykę Arabów na podbitych terenach	– rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków	– rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur	II. 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Lekcja powtórzeniowa. Początki średniowiecza Zagadnienia 1. Bizancjum. 2. Islam. 3. Nowe państwa europejskie. 4. Chrystianizacja Europy.	– wie, w jaki sposób powstało cesarstwo bizantyjskie; – wie, kto stworzył islam	– wie, kim byli Otton I, Justynian Wielki, Mahomet, oraz zna ich dokonania; – zna zasady islamu	– rozumie znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa; – rozumie pojęcie schizma wschodnia; – rozumie znaczenie powstania islamu i zmian, które wiązały się z wprowadzeniem tej religii	– rozumie przyczyny i skutki przyjmowania chrześcijaństwa	– dostrzega, że czas średniowiecza to czas budowania Europy; – rozumie wpływ chrześcijaństwa na budowę Europy	II. 1) 2)
Sprawdzian 4. Początki średniowiecza						
Dział V. Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy						
20. Rycerstwo i system lenny Zagadnienia 1. System lenny 2. Zamek ośrodkiem władzy. 3. Od paza do rycerza. 4. Kultura rycerska.	– wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; – opowiada, na czym polegał system lenny	– opisuje władzę króla w średniowieczu; – przedstawia drogę od paza do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; – rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; – opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy	– rozumie pojęcie immunitet; – opowiada o ceremonii nadawania lenna; – wie, na czym polegała kultura rycerska	– rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego	– omawia rolę króla w systemie lennym; – rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie	III., IV. 1) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
21. Średniowieczna wieś Zagadnienia 1. Życie codzienne na wsi. 2. Pan i poddani. 3. Osadnictwo. 4. Zmiany w rolnictwie.	– wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; – dostrzega różnice między panem a poddanymi	– zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; – wie, na czym polegało osadnictwo	– wymienia obowiązki chłopów i pana; – wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi	– rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; – rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi	– rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi	IV. 1) 2)
22. Średniowieczne miasto Zagadnienia 1. Odrodzenie miast. 2. Lokacje miast i ich wygląd. 3. Funkcje miast. 4. Mieszkańcy miast i ich zajęcia.	– wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; – potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta	– wie, jakie grupy społeczne mieszkały w średniowiecznych miastach; – rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; – wymienia funkcje miast	– opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; – rozumie, jakie znaczenie miały cechy	– rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; – opisuje samorząd miasta w średniowieczu	– przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym	IV. 1) 2) 3)
23. Kościół i kultura na zachodzie Europy	– wymienia style architektoniczne średniowiecza; – wie, co się działo na	– wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; – wie, gdzie powstał	– wymienia najstarsze uniwersytety; – rozumie rolę uniwersytetu;	– rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie	– porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności	IV. 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Powstanie i rola zakonów. 2. Uniwersytety. 3. Style architektoniczne w średniowieczu.	uniwersytecie; – wie, czym się zajmowali zakonnicy	pierwszy zakon, zna jego założyciela; – rozumie zasadę „Módl się i pracuj”	– wie, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie	w średniowiecznej Europie		
24. Spór cesarstwa z papieństwem Zagadnienia 1. Odnowienie cesarstwa przez Ottona I. 2. Upadek znaczenia papieństwa. 3. Program reform. 4. Spór między Henrykiem IV a Grzegorzem VII. 5. Konkordat w Wormacji. [Treści dotyczące odnowienia cesarstwa przez Ottona I znajdują się w podręczniku w rozdziale 18. Nowe państwa na zachodzie Europy]	– wie, kto został cesarzem w 962 r. – wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem	– wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII; – rozumie pojęcie konkordat wormacki; – opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; – wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie	– rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę	– rozumie znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I; – rozumie przyczyny sporu między papieństwem a cesarstwem; – rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie	– rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy	III.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Lekcja powtórzeniowa. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy Zagadnienia 1. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. 2. Konflikty średniowiecznego świata.	– opisuje życie chłopów, rycerza, mieszczanina, duchownego w średniowieczu	– wymienia style architektoniczne średniowiecza i potrafi je rozpoznać	– dostrzega wpływ systemu lennego na funkcjonowanie wsi	– wskazuje zmiany zachodzące na wsi, rozumie ich znaczenie	– rozumie rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się średniowiecznej Europy	III., IV. 1) 2) 3) 4)
Sprawdzian 5. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy						
Dział VI. Polska pierwszych Piastów						
26. Narodziny państwa polskiego	– wie, kim był Mieszko I; – wie, kiedy Polska	– wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie	– wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; – rozumie znaczenie	– wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa	– analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście	V. 1) 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Słowianie na ziemiach dzisiejszej Polski. 2. Podboje Mieszka I. 3. Przyjęcie chrztu. 4. Budowa państwa przez Mieszka I.	przyjęła chrzest	polskie; – opowiada o tworzeniu państwa polskiego; – opowiada o przyjęciu chrztu	podbojów dla tworzenia państwa Mieszka		międzynarodowego położenia Polski	
27. Panowanie Bolesława Chrobrego Zagadnienia 1. Misja biskupa Wojciecha. 2. Utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie. 3. Zjazd gnieźnieński. 4. Wojny Bolesława Chrobrego. 5. Koronacja Bolesława Chrobrego.	– wie, kto był następcą Mieszka I; – wie, kim był św. Wojciech; – wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie	– wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; – opowiada o misji biskupa Wojciecha; – wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen	– wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego	– rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich	– rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie	V. 3)
28. Upadek i odbudowa państwa pierwszych Piastów	– wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce;	– wymienia problemy Polski w I połowie XI w.	– wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; – wskazuje działania	– rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego	– wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania	V. 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Rządy Mieszka II. 2. Kryzys monarchii. 3. Kazimierz Odnowiciel i jego działania. 4. Bolesław Śmiały i biskup Stanisław. <i>[Definicja terminu monarchia patrymonialna znajduje się w podręczniku w rozdziale 17. Państwo karolińskie]</i>	– wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel		mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców		biskupa Stanisława	
30. Społeczeństwo Polski pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Życie na wsi i w grodzie. 2. Powinności – daniny i posługi. 3. Wojowie i duchowni.	– wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; – wie, jakie były zajęcia wojów; – zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo	– opisuje życie na wsi, w mieście	– wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami	– dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego	– rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa	V. 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Lekcja powtórzeniowa. Polska pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Powstanie państwa polskiego. 2. Społeczeństwo polskie w okresie wczesnopiastowskim.	– wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów; – wymienia władców z dynastii Piastów; – wie, co się wydarzyło w 966 r., 1000 r., 1025 r., 1138 r	– omawia działania pierwszych władców z dynastii Piastów	– wskazuje grupy społeczne zamieszkujące ziemie polskie, omawia ich zajęcia	– rozumie i wymienia przyczyny oraz skutki przyjęcia chrztu, zjazdu w Gnieźnie, pierwszej koronacji	– rozumie, jaki wpływ miało przyjęcie chrześcijaństwa na zmiany w różnych dziedzinach życia w Polsce	V. 1) 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 6. Polska pierwszych Piastów						
Dział VII. Polska dzielnicowa i zjednoczona						
31. Rozbicie dzielnicowe Zagadnienia 1. Polska dzielnicowa. 2. Sąsiedzi Polski dzielnicowej. 3. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski.	– wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice	– zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbicia dzielnicowego, i zna efekty tych walk	– wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – opisuje proces budowania państwa krzyżackiego	– wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; – wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami	– wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach	VI. 1) 2) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
4. Najazd Mongołów. [Treści dotyczące tzw. testamentu Bolesława Krzywoustego znajdują się w podręczniku w rozdziale: 29. <i>Panowanie Bolesława Krzywoustego</i>]						
32. Społeczeństwo i gospodarka Polski dzielnicowej Zagadnienia 1. Wieś w średniowieczu. 2. Kolonizacja na prawie niemieckim. 3. Powstanie stanów.	- wymienia stany w społeczeństwie polskim; - wie, na czym polegała kolonizacja; - zna pojęcie trójpółowka	- opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim; - wymienia zajęcia różnych stanów	rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi	- analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego; - wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście	rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce	VI. 3)
33. Odbudowa Królestwa Polskiego Zagadnienia	- wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; - wie, jakie ziemie	- wymienia kolejnych władców Polski; - wie, kiedy Polska utraciła Pomorze	- wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich, - rozumie znaczenie	- opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem –	rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia	VI. 2) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Zwolennicy zjednoczenia. 2. Przemysł II królem Polski. 3. Koronacja Wacława II na króla polskiego. 4. Zjednoczenie ziem polskich przez Władysława Łokietka. 5. Konflikt Polski z Krzyżakami	Polska utraciła na rzecz Krzyżaków	Gdańskie; – wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego	utraty Pomorza; –		międzynarodowego Polski	
34. Polska Kazimierza Wielkiego Zagadnienia 1. Problemy Polski po przejściu władzy przez Kazimierza Wielkiego. 2. Pokój z Czechami i Krzyżakami. 3. Działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki,	– wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; – rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”	– wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach; – wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska	– rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; – omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami	– omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski		VII. 1) 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
obronności, prawodawstwa. 4. Utworzenie Akademii Krakowskiej.						
35. Polska w unii z Węgrami i Litwą Zagadnienia 1. Unia z Węgrami. 2. Ludwik Węgierski i Jadwiga na tronie polskim. 3. Unia personalna z Litwą. 4. Wielka wojna z zakonem. 5. Wojna Trzynastoletnia <i>[Treści dotyczące wojny trzynastoletniej znajdują się w podręczniku w rozdziale 36. Jagiellonowie w Europie Środkowej]</i>	– wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.; – wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło; – rozumie pojęcie: Krzyżacy; – wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył; – zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku; – wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie	– omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski; – opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą; – opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami; – wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.; – wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego;	– rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą; – wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami; – zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego	– opisuje proces budowania państwa krzyżackiego; – rozumie znaczenie przywileju koszyckiego; – rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski	– analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii z Litwą	VII. 2) 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
37. Monarchia stanowa w Polsce Zagadnienia 1. Powstanie monarchii stanowych. 2. Monarchia stanowa w Polsce. 3. Powstanie szlachty i jej przywileje. 4. Działalność sejmku.	– wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; – rozumie pojęcie szlachta	– rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; – wie, na czym polegała monarchia stanowa	– wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm; – opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej; – opowiada o powstawaniu przywilejów	– rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje; – wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie	– omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną	VII. 5)
Lekcja powtórzeniowa. Polska dzielnicowa i zjednoczona Zagadnienia 1. Zjednoczenie państwa polskiego. 2. Jagiellonowie na tronie polskim. 3. Unie Polski.	– wie, kiedy Polska została zjednoczona; – wie, kim byli: Władysław Łokietek, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk	– wskazuje Polskę na mapie; – wskazuje na mapie państwa, z którymi Polska weszła w unie personalne	– rozumie znaczenie zawierania unii i zjednoczenia Polski	– wskazuje przyczyny i skutki: zjednoczenia ziem polskich, unii personalnych, wojny trzynastoletniej, nadawania przywilejów	– rozumie zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem zawieranych unii, zjednoczenia, nadawania przywilejów	VI. 1) 2) 3) 4), VII. 1) 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 7. Polska dzielnicowa i zjednoczona						

Wymagania edukacyjne. Klasa 6

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne Zagadnienia 1. Przyczyny odkryć geograficznych. 2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.	- zna datę: 1492; - zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; - wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana	- zna pojęcie: jedwabny szlak; - wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; - zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana	wymienia przyczyny odkryć geograficznych	rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych	porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian	VIII 1 2
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych Zagadnienia 1. Podboje konkwistadorów. 2. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.	- rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; - wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; - wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku	wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców	wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych;	rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych	omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytyw i negatyw	VIII 1 2
3. Kultura odrodzenia	rozumie pojęcia:	rozumie termin	podaje	na wybranym	porównuje	IX 1

we Włoszech Zagadnienia 1. Narodziny nowych idei we Włoszech. 2. Cechy renesansu.	renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; • wskazuje na mapie Włochy	humanizm;	przyczyny narodzin renesansu we Włoszech	przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej	sztukę renesansu i średniowiecza; • wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności	
4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański Zagadnienia 1. Upowszechnienie druku. 2. Przewrót kopernikański. 3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.	• wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy	• opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu	• opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika	• rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika	• analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi	IX 1
5.Reformacja Zagadnienia 1. Przyczyny reformacji. 2. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech. 3. Wystąpienie Marcina Lutra. 4. Jan Kalwin i jego poglądy. 5. Wojny religijne. 6. Powstanie	• potrafi wskazać datę początku reformacji; • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których	• wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; • zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej	• wymienia przyczyny reformacji; • przedstawia skutki reformacji; • opisuje wojny religijne oraz ich skutki	• dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; • dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg	• analizuje przyczyny wojen religijnych; • wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją	IX 2

anglikanizmu.	doszło do reformacji			w zależności od państwa		
6. Reforma katolicka Zagadnienia 1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia. 2. Działalność inkwizycji. 3. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.	• wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontreformacja, reforma katolicka	• zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych	• omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze	• rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła	• porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach	IX 3
7. Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI wieku						
Sprawdzian 1.						
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
8. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów Zagadnienia 1. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych.	• wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd pruski;	• wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego;	• zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku			IX 4

	• zna datę hołdu pruskiego					
9. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej Zagadnienia 1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie. 2. Funkcjonowanie sejmu. 3. Szlachta i jej państwo.	• rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm	• opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; • opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów	• rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; • omawia znaczenie szlachty w państwie	• potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce	• porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy	VII 5; IX 7
10. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów Zagadnienia 1. Przyczyny zawarcia unii. 2. Unia lubelska i jej postanowienia.	• wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów	• wymienia postanowienia unii lubelskiej	• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii	• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów	• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej	IX 7
11. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną	• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły	• wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały	• rozumie znaczenie artykułów	• dostrzega wady i zalety elekcyjnego	• porównuje monarchię elekcyjną	X 2

Zagadnienia 1. Zasady wolnej elekcji.	henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych	się wolne elekcje;	henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji	wyboru władcy	z monarchią dziedziczną	
12. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.	• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała	• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki	• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty	• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej	IX 5
13. Rzeczpospolita wielu narodów i religii Zagadnienia 1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej. 3. Lwów – miasto wielu	• wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą; • wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; • wymienia religie i wyznania XVI-	• na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; • rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych; • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej	• omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej	• porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie	X 1

religii.	wiecznej Rzeczypospolitej					
14. „Złoty wiek” kultury polskiej Zagadnienia 1. Język polski w piśmie. 2. Polscy twórcy renesansowi. 3. Zamość – renesansowe miasto idealne.	• wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski; • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”	• wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	• omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnieni a druku na zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu	• rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne”	• porównuje renesans w Polsce i Europie	IX 6
15. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI wieku						
Sprawdzian 2.						
DZIAŁ III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
16. Monarchia absolutna we Francji Zagadnienia 1. Narodziny	• rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta;	• wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa	• przedstawia cechy monarchii absolutnej	• rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji;	• porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną	XII 1

absolutyzmu. 2. Ludwik XIV i jego rządy. 3. Francja staje się mocarstwem. 4. Wersal – siedziba Króla Słońce.	• wie, kiedy panował Ludwik XIV			• wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie		
17. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej Zagadnienia 1. Konflikt króla z Parlamentem. 2. Wojna domowa. 3. Anglia republiką. 4. Wspaniała Rewolucja. 5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój.	• wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i>; • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji	• wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką; • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”	• rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu	• opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii; • charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii	• porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką	XII 1
18. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją Zagadnienia 1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę. 2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji.	• zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą	• wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie	• wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji	• dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską	• analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy	XI 1 4

3. Zajęcie Kremla przez Polaków. 4. Pokój w Polanowie.	powołania na tron Zygmunta III Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634	zmiany granicy po pokoju polanowskim				
19. Powstanie kozackie Zagadnienia 1. Kolonizacja Ukrainy. 2. Kozacy i ich życie. 3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego. 4. Powstanie Chmielnickiego.	• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać Bohdana Chmielnickiego	• omawia przebieg powstania kozackiego; • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania	• wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego	• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; • zna skutki rozejmu w Andruszowie	• analizuje przyczyny sukcesu powstania; • wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji	XI 2 4
20. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich. 2. „Potop”. 3. Walka ze Szwedami. 4. Pokój w Oliwie.	• zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku	• opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie	• wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją; • rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry	• omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich	• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące	XI 1 3 4
21. Kryzys	• wyjaśnia pojęcia:	• wymienia skutki	• rozumie	• rozumie	• rozumie	XI 4

Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku Zagadnienia 1. Kryzys gospodarczy. 2. Kryzys polityczny. 3. Liberum veto i jego skutki. 4. „Złota wolność” i jej skutki.	liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęta	gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku	i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych	znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa	wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku	
22. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-tureckich. 2. Traktat w Buczacu. 3. Bitwa pod Chocimiem. 4. Bitwa pod Wiedniem.	• zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami	• omawia przebieg wojen polsko-tureckich	• wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem	• omawia znaczenie traktatu w Buczacu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie	• wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”	XI 1 4
23. Barok i kultura XVII wieku w Europie	• wskazuje przykłady sztuki	• wymienia cechy sztuki barokowej	• rozumie znaczenie sztuki	• wskazuje różnice między	• rozumie przyczyny	XI 5

i Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Cechy baroku w sztuce. 2. Kościół i władcy – mecenasi barokowej sztuki. 3. Architektura baroku. 4. Sarmatyzm.	barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku		baroku dla Kościoła katolickiego;	kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	
24. Lekcja powtórzeniowa. Europa i Polska w XVII wieku						
Sprawdzian 3.						
DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU						
25. Kultura oświecenia Zagadnienia 1. „Stulecie światła”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i> . 3. Absolutyzm oświecony. 4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki,	• rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i> , manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia	• zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu	• rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza	• analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa	• rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata	XII 2

nauki i techniki.						
26. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony Zagadnienia 1. Armia pruska. 2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I.	- wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; - wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; - wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii	przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców	wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce	rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych	porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów	XII 3
27. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki Zagadnienia 1. Osadnicy w Ameryce. 2. Stosunki między Anglią a koloniami. 3. Herbatka bostońska. 4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych.	- rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja; - wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych; - wymienia Polaków walczących o niepodległość USA;	- opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; - rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów	- wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; - omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych	wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych	uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce	XIV 1 2

	• zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina					
28. Wielka Rewolucja Francuska Zagadnienia 1. Przyczyny rewolucji we Francji. 2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylii. 3. Powstanie monarchii konstytucyjnej. 4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI.	• rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>; • wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny	• wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie; • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej	• wymienia przyczyny rewolucji we Francji	• porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną	• dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji	XV
29. Francja republiką Zagadnienia 1. Wojna w obronie rewolucji. 2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów. 4. Bilans rewolucji.	• rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka	• wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę	• wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji	• rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji	• omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji; • ocenia skutki rewolucji	XV
30 Lekcja						

powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku						
Sprawdzian 4.						
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
31. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnienia 1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji. 4. Walka o tron. 5. Anarchia czasów saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.	• zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia	• wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedź, pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej	• rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów	• wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji	• omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji	XIII
32. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Elekcja Stanisława	• rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne;	• omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy	• wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej	• wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawę Rzeczypospolitej i ich	• ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów	XVI 1; XVII 1

Poniatowskiego i jego pierwsze reformy. 2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją. 3. I rozbiór Rzeczypospolitej.	- wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; - zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana	wprowadzone przez Poniatowskiego; opowiada o konfederacji barskiej		konsekwencje	Stanisława Augusta	
33. Reformy stanisławowskie Zagadnienia 1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne. 3. Ożywienie gospodarcze.	- wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; - rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie	wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego;	przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje	omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej	rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego	XVI 1 4
34. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja Zagadnienia 1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja.	- rozumie pojęcie: Sejm Wielki; - wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję	- omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; - przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; - omawia	omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa	rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa	porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach	XVI 1 2

		postanowienia Konstytucji 3 maja			tych krajów	
35. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku. 2. II rozbiór Rzeczypospolitej.	• rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórze Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru	• zna postać Józefa Poniatowskiego	• rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej	• omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru	• analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej	XVI 3; XVII 1
36. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wybuch powstania kościuszkowskiego. 2. Walki w Warszawie i Wilnie. 3. Uniwersał połaniecki.	• wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego;	• opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji	• wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej	• rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego	• ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego	XVII 1 2 3

4. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. 5. III rozbiór Rzeczypospolitej. 6. Czy Rzeczypospolita musiała upaść?	• rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy					
37. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII wieku						
Sprawdzian 5.						
DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA						
38. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie Zagadnienia 1. Kryzys we Francji. 2. Objęcie władzy przez Bonapartego. 3. Francja cesarstwem. 4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.	• wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz; • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i>, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński	• opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonapartego; • wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał	• wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona; • rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie	• analizuje reformy Bonapartego i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji	XVIII 1
39. Napoleon a sprawa niepodległości Polski Zagadnienia	• wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy	• rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy;	• omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie	• omawia stosunki między Księstwem Warszawskim	• ocenia postawę Napoleona wobec Polaków	XVIII 2

1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego. 2. Księstwo Warszawskie. 3. Wojna 1809 roku.	powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; • zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego	• zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> , oraz twórcę słów tej pieśni	Warszawskim	a Francją		
40. Upadek Napoleona Zagadnienia 1. Europa pod rządami Napoleona. 2. Wyprawa Napoleona na Rosję. 3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona. 4. Sto dni Napoleona. 5. Napoleon i Polacy.	• zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia	• opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków	• wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji	• przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego	• ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy	XVIII 1 2
41. Lekcja powtórzeniowa. Epoka napoleońska						
Sprawdzian 6.						

Wymagania edukacyjne. Klasa 7

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Kongres wiedeński Zagadnienia 1. Obrady kongresu. 2. Postanowienia kongresu. 3. Święte Przymierze. 4. Epoka restauracji.	– zna daty obrad kongresu wiedeńskiego; – potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu; – zna członków Świętego Przymierza	– wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja; – zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich; – wymienia uczestników kongresu;	– wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza; – rozumie określenie „tańczący kongres” – rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego dla sytuacji Polaków	– wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie	– uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu	XIX 1
2. Walka z porządkiem pokongresowym Zagadnienia 1. Liberalizm. 2. Konserwatyzm. 3. Rewolucja lipcowa we Francji.	– wymienia idee polityczne początku XIX w.	– wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm; – wymienia państwa, w których doszło do ruchów wolnościowych	– podaje przykłady obecności idei liberalizmu i konserwatyzmu w życiu politycznym Europy; – opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych	– opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie	– opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej połowy XIX w.	XIX 1
3. Królestwo Polskie Zagadnienia	– rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo	– wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo	– charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego;	– rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla	– opisuje i analizuje różne postawy -Polaków w zaborze rosyjskim,	XX 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Podział ziem polskich na mocy decyzji kongresu wiedeńskiego. 2. Gospodarka Królestwa Polskiego. 3. Oświata i kultura w Królestwie Polskim. 4. Stosunek władców rosyjskich do konstytucji Królestwa Polskiego. 5. Kształtowanie się opozycji w Królestwie Polskim.	Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna; – opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I; – wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim	Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską; – opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego; – wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz; – wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie	– opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; – rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w Królestwie Polskim; – wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele; – charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I	utrzymania polskości w zaborze rosyjskim; – opisuje rolę księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w życiu gospodarczym Królestwa; – rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim	potrafi podać ich genezę	
4. Powstanie listopadowe Zagadnienia 1. Sytuacja w Europie przed wybuchem powstania. 2. Spisek w szkole podchorążych. 3. Wybuch powstania. 4. Józef Chłopicki dyktatorem.	– wie, kim był Piotr Wysocki; – wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie; – zna rezultat zmagañ powstańczych	– wymienia pierwszego dyktatora powstania; – opisuje wybuch powstania; – opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania; – wskazuje miejsca największych bitew; – wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki	– analizuje przyczyny powstania; – rozróżnia postawy poszczególnych grup polskiego społeczeństwa wobec wybuchu powstania; – charakteryzuje różne postawy polskich polityków; wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów;	– wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania; – analizuje stosunek Chłopickiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje; – wyjaśnia przyczyny upadku powstania;		XX 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
5. Działania wojenne. 6. Przywódcy powstania. 7. Upadek powstania.		w okresie wojny polsko-rosyjskiej; – wymienia przywódców powstania	– wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych			
5. Wielka Emigracja Zagadnienia 1. Przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji. 2. Twórcy polskiej kultury na emigracji.	– rozumie pojęcie emigracji; – wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym; – wymienia twórców kultury polskiej na emigracji; – wie, jakie ugrupowania wysyłały emisariuszy do kraju i w jakim celu	– wymienia polskie obozy polityczne na emigracji; – rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji	– wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji; – charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji	– rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów; – porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice); – rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami	– analizuje wpływ różnych postaw dyktatorów powstania na jego losy	XX 4
6. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego Zagadnienia 1. Noc paskiewiczowska. 2. Sytuacja w zaborze	– zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, – pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa	– wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego; – opisuje położenie	– dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach; – podaje przyczyny powstania krakowskiego; – podaje przyczyny i skutki rabacji	– omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami; – wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema		XX 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
pruskim i austriackim.		Polaków w zaborze pruskim; – zna postacie: Hipolita Cegielskiego	galicyjskiej	zaborami; – rozumie politykę władz austriackich wobec szlachty i chłopów w Galicji		
7. Rewolucja przemysłowa Zagadnienia 1. Modernizacja gospodarki. 2. Powstanie fabryk. 3. Kolej żelazna i statki parowe. 4. Eksplozja demograficzna.	– wymienia główne wynalazki XIX w.; – rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa; – wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w.	– opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w.; – wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy; – ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne	– wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego; – wymienia przyczyny powstawania fabryk; – dostrzega skutki rozwoju komunikacji; – wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego	– rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego; – porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w.; – omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw	– analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej	XIX 2
8. Lekcja powtórzeniowa. Pierwsza połowa XIX wieku						
Sprawdzian 1.						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
9. Zjednoczenie Włoch Zagadnienia 1. Sytuacja w państwach włoskich przed zjednoczeniem. Wojna krymska. 2. Sojusz Piemontu z Francją. 3. Wojna Piemontu i Francji z Austrią. 4. „Wyprawa tysiąca”.	– wie, kiedy była wojna krymska; – potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym; – wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy	– zna etapy wojny krymskiej; – zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldi; – omawia etapy jednoczenia Włoch	– wskazuje konsekwencje wojny krymskiej; – wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch; – wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu	– rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i Zjednoczenia Włoch – uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch; – rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu;	– porównuje rolę Garibaldi’ego i Cavoura w Zjednoczeniu Włoch	XXII 1
10. Zjednoczenie Niemiec Zagadnienia 1. Pozycja Prus w Niemczech. 2. Etapy jednoczenia Niemiec. 3. Powstanie cesarstwa niemieckiego.	– zna postać Ottona von Bismarcka; – wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871; – wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego	– wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec; – wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa niemieckiego	– wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją; – uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec	– wyjaśnia, dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy; – wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do pro-cesu jednoczenia Niemiec; – rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec	– uzasadnia dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską	XXII 1
11. Wojna	– wskazuje na mapie	– wskazuje na mapie	– wskazuje przyczyny	– uzasadnia wpływ wojny	– wskazuje trwające do	XXII 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
secesyjna w Stanach Zjednoczonych Zagadnienia 1. Rozrost terytorialny USA. 2. Unia i Konfederacja. 3. Wojna secesyjna. 4. Rozwój USA po wojnie domowej.	obszar USA w XIX w.; – rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa; – zna postać Abrahama Lincolna; – wie, kto wygrał wojnę secesyjną	Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami; – wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna	różnic między Południem a Północą USA; – podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej; – wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej; – wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej	secesyjnej na rozwój USA; – wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem	dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej	
12. Kolonializm europejski w XIX wieku Zagadnienia 1. Wyścig o kolonie. 2. Afryka i Indie w polityce kolonialnej państw europejskich. 3. Państwa kolonialne a Chiny. 4. Wojna rosyjsko-japońska.	– wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej; – wymienia mocarstwa kolonialne; – zna pojęcie kolonializmu; – zna określenie „perła w koronie”; – wie, kiedy trwała wojna rosyjsko-japońska, i zna jej wynik	– opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów; – wskazuje na mapie kolonie brytyjskie	– uzasadnia europejski wyścig o kolonie; – podaje przyczyny i skutki kolonializmu; – uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym; – opisuje politykę USA na obszarze Chin	– analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu; – uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie;	– rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych	XXII 3
13. Lekcja powtórzeniowa. Druga połowa						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
XIX wieku						
Sprawdzian 2.						
14. Królestwo Polskie przed powstaniem styczniowym Zagadnienia 1. Sytuacja społeczno-polityczna w Królestwie Polskie przed wybuchem powstania. 2. Manifestacje patriotyczne i Delegacja miejska. 3. Biali i Czerwoni. 4. Polityka Aleksandra Wielopolskiego.	– krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym; – rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni	– wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska; – opisuje przebieg manifestacji patriotycznych; – zna postać Aleksandra Wielopolskiego; – przedstawia programy Białych i Czerwonych	– wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska; – wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych; – przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego	– ocenia działania Wielopolskiego; – wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym	– rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego	XXI 1
15. Powstanie styczniowe Zagadnienia 1. Branka. 2. Wybuch powstania. 3. Wojna partyzancka.	– wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka; – wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe; – wskazuje na mapie tereny ogarnięte	– wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania; – opisuje formy walki powstańczej	– wyjaśnia genezę i znaczenie branki; – opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów	– analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów; – porównuje walki z okresu dwóch		XXI 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
4. Polskie państwo podziemne.	działaniami zbrojnymi w czasie powstania			powstań – listopadowego i styczniowego		
16. Upadek powstania i represje rosyjskie wobec Polaków Zagadnienia 1. Romuald Traugutt. 2. Polityka rosyjska po upadku powstania styczniowego.	– wie, kim był Romuald Traugutt; – zna pojęcie katorgi; – wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego	– przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym	– podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków; – podaje przyczyny klęski powstania styczniowego	– przedstawia znaczenie działalności Romualda Traugutta jako dyktatora powstania	– uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu	XXI 4
17. Walka o polskość w zaborze rosyjskim Zagadnienia 1. Sytuacja w zaborze rosyjskim po powstaniu styczniowym. 2. Uniwersytet Latający. 3. Formy oporu Polaków wobec rusyfikacji.	– zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający; – wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego	– wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat; – podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji	– opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym; – opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji	– rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej; – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego		XXIII 1 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
18. Zabór pruski – walka z germanizacją Zagadnienia 1. Germanizacja. 2. Praca organiczna. 3. Walka z niemiecką kolonizacją. 4. Strajki szkolne.	- wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego; - rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny; - wie, gdzie wybuchł najsylniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim; - zna postacie: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego	- wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych; - przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji; - opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim; - opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim	- przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją; - opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce	- dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków; - porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury; - dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce		XXIII 1 2 3
19. Autonomia w Galicji Zagadnienia 1. Powstanie Austro-Węgier. 2. Galicja otrzymuje autonomię. 3. Szkolnictwo i kultura w zaborze austriackim. 4. Nędza galicyjska. 5. Nowe wyzwania – Polacy i Ukraińcy.	- wskazuje na mapie Austro-Węgry i Galicję; - rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska; - wymienia narodowości, które żyły w Galicji	- opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej; - wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach	- opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji; - charakteryzuje życie polityczne w Galicji; - przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego	- wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji; - opisuje konflikty narodowościowe w Galicji	omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii	XXIII 1 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
20. Lekcja powtórzeniowa. Druga połowa XIX wieku (sytuacja ziem polskich pod zaborami)						
Sprawdzian 3.						
21. Wynalazki przełomu XIX i XX wieku Zagadnienia 1. Druga rewolucja przemysłowa. 2. Elektryczność. 3. Epoka Edisona. 4. Komunikacja. 5. Początki motoryzacji. 6. Medycyna i rolnictwo.	– zna określenie „epoka pary”; – wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem gospodarczym; – wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia	– uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”; – opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu; – wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia; – zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella	– wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce; – analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów	– uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w.	– dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie XIX i XX w.	XXII 4
22. Narodziny kultury masowej. Przemiany obyczajowe	– wie, co oznacza określenie „piękna epoka”; – zna wynalazki, które	– opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”; – wymienia dziedziny życia społecznego,	– opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych;	– dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł	– wskazuje źródła przemian obyczajowych	XXII 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Piękna epoka. 2. Przemiany obyczajowe. 3. Fotografia i kino. 4. Kultura przełomu wieków.	uczyniły kulturę masową	które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.; – rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm	– opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.	literackich; – analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli		
23. Masy wkraczają do polityki Zagadnienia 1. Państwa konstytucyjne. 2. Demokratyzacja życia politycznego. 3. Kobiety walczą o swoje prawa. 4. Robotnicy walczą o swoje prawa. 5. Partie polityczne. 6. Nowe ideologie.	– wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa; – wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy	– zna poglądy socjalistów i narodowców, – wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice	– dostrzega znaczenie konstytucji; – zna twórców socjalizmu; – rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego	– dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy	– analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w.	XXII 4
24. Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku Zagadnienia 1 Formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków.	– wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków; – wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich; – rozumie skróty: PPS, endecja; – przyporządkowuje	– opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków – wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów;	– wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków – wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym; – przedstawia poglądy	– wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków – potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym; – wskazuje dzisiejsze polskie partie	– wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi	XXIII 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Ruch narodowy. 3. Socjaliści. 4. Ludowcy.	postacie Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych	– wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna; – dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego	najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych; – przedstawia formy działalności polskich partii politycznych	polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w.		
25. Rewolucja 1905 roku w Rosji i w zaborze rosyjskim Zagadnienia 1. Sytuacja w Rosji przed 1905 r. 2. Rosja po wojnie. 3. Krwawa niedziela 4. Rewolucja 1905 r w Królestwie Polskim 5. Walki w Łodzi. 6. Skutki rewolucji 1905 r.	– zna datę: 1905 r.; – zna pojęcie strajk generalny; – zna określenie „krwawa niedziela”; – wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji	– podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim; – opisuje strajki w Łodzi	– podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego; – wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego	– omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania; – wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi	– wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi	XXIII 5
26. Powstanie trójpřzymierza i trójpřporozumienia Zagadnienia	– wymienia i wskazuje na mapie członków trójpřzymierza i trójpřporozumienia; – rozumie pojęcie:	– wie, kiedy powstały trójpřzymierze i trójpřporozumienie; – podaje przyczyny napięć w stosunkach	– opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania;	– analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie	– rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji	XXIV 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Kształtowanie się trójprzymierza i trójp porozumienia. 2. Kocioł bałkański.	ententa, państwa centralne	międzynarodowych w Europie na początku XX w.	– podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią; – wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach			
27. Polacy wobec zbliżającej się wojny Zagadnienia 1. Nowa sytuacja polityczna. 2. Obóz narodowy 3. Działalność J. Piłsudskiego 4. Polskie organizacje paramilitarne.	– wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; – wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji; – wymienia polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową	– opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką; – opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową	– wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej	– omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych; – uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego	– omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę	XXV 1
28. Wielka wojna Zagadnienia 1. Wielka wojna. 2. Niemcy zatrzymani nad Marną. 3. Wojna manewrowa	– wie, kiedy wybuchła I wojna światowa; – wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie; – podaje bezpośrednią	– wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej; – opisuje wojnę pozycyjną; – zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda	– charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych; – uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach	– opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną;	– wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych	XXIV 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
na wschodzie. 4. Ofensywy 1915 r. na froncie wschodnim i zachodnim. 5. Piekło Verdun. 6. Nowy charakter wojny	przyczynę wybuchu wojny; – rozumie pojęcia wojny pozycyjne i wojna manewrowa; – wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej	i wie, gdzie dokonano na niego zamachu	1914–1917			
29. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji Zagadnienia 1. Sytuacja w Rosji przed wybuchem rewolucji. 2. Rewolucja lutowa. 3. Przewrót bolszewicki. 4. Pokój z Niemcami. 5. Wojna domowa w Rosji.	– wskazuje na mapie Rosję; – wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego; – zna postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina	– opisuje sposób przejęcia władzy w Rosji przez bolszewików; – rozumie pojęcie obcej interwencji; – wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji; – podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice	– podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji; – przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina; – podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r.	– opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików; – rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej; – podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji	– analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją	XXIV 4
30. Sprawa polska w okresie I wojny światowej Zagadnienia 1. Kwestia polska	– wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej; – zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego	– wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach; – opisuje działalność	– prezentuje postawy aktywistów i pasywistów; – rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać	– rozumie znaczenie <i>Aktu 5 listopada</i> oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków	– analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej	XXV 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
na początku wojny. 2. Aktywiści i pasywiści. 3. Piłsudski, legiony i POW. 4. Umiedzynarodowienie sprawy polskiej. 5. Rok 1918 – program prezydenta Wilsona.	Paderewskiego; – wie czym był <i>Akt 5 listopada</i>	Legionów; – wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej; – omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej	przychylność Polaków			
31. Zakończenie I wojny światowej Zagadnienia 1. Przystąpienie USA do wojny. 2. Przebieg działań wojennych w 1918 r. 3. Zawieszenie broni.	– wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.; – wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa; – wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej	– wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych; – omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania; – wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni	– omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny; – zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny; – wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni	– wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych; – rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej	– omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne	XXIV 2 3
32. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. Zagadnienia 1. Czynniki sprzyjające powstaniu państwa polskiego. 2. Polskie ośrodki władzy	– wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość; – wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r.	– przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej; – wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski; – wie, dlaczego 11	– zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się	– omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę.r 1918 w	– analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę; – rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na	XXVII 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
w Galicji. 3. Rada Regencyjna. 4. Wielkopolska i zabór pruski. 5. Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej. 6. Przyjazd J. Piłsudskiego. 7. Problemy u progu niepodległości. 8. Sprawa polska na konferencji paryskiej. 9. Kształtowanie się wojska polskiego.		listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości	polskich ośrodków władzy w 1918 r.; – zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich		postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich	
33. Lekcja powtórzeniowa. Przełom XIX i XX wieku. I wojna światowa						
Sprawdzian 4.						
34. Konferencja pokojowa w Paryżu Zagadnienia	– wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa; – zna, przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego;	– wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów; – wymienia postanowienia traktatu	– wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego; – wskazuje na mapie państwa powstałe po	– dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej;	– przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego	XXVI 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Konferencja pokojowa w Paryżu. 2. Postanowienia traktatu wersalskiego 3. Liga Narodów i jej działalność. 4. Mały traktat wersalski.	– wie, czym zajmowała się Liga Narodów	wersalskiego wobec Niemiec; – wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej; – rozumie pojęcie mały traktat wersalski	zakończeniu I wojny światowej	– wskazuje skutki podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego		
35. Skutki cywilizacyjne i kulturowe wielkiej wojny Zagadnienia 1. Społeczne skutki I wojny światowej. 2. Kryzysy gospodarcze. 3. Sztuka powojenna. 4. Kultura masowa.	– wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu; – wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej	– omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny; – rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja	– omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować	– wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa	– wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej	XXVI 1
36. Związek Sowiecki pod władzą Stalina Zagadnienia 1. Komunizm wojenny i NEP. 2. Przejęcie władzy przez Stalina. 3. ZSRS i jego polityka	– zna dwóch przywódców ZSRS; – wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego; – rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS	– rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm; – opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS; – wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego	– wyjaśnia, dlaczego przeprowadzano tzw. czystki w armii i władzach ZSRS; – wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS	– analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS; – porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym	– analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS	XXVI 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
gospodarcza, społeczna.						
37. Narodziny faszystów we Włoszech Zagadnienia 1. Przyczyny przejęcia władzy przez B. Mussoliniego. 2. Sytuacja Włoch po I wojnie światowej. 3. Włochy po rządami faszystów.	– wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch; – wymienia, co najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego	– rozumie pojęcia: faszyzm, duce, czarne koszule – opisuje życie w faszystowskich Włoszech; – zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech	– podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego; – wymienia reformy wprowadzone przez faszystów	– omawia znaczenie traktatów laterańskich	– analizuje rolę propagandy w sukcesie partii faszystowskiej	XXVI 3
38. Niemcy pod władzą Hitlera Zagadnienia 1. Republika Weimarska. 2. Przejęcie władzy przez A. Hitlera. 3. Budowa państwa totalitarnego. 4. Żydzi w III Rzeszy. 5. Gospodarka i zbrojenia.	– wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r.; – wie, kiedy A. Hitler przejął władzę; – rozumie pojęcie III Rzeszy; – podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarnym	– rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, Führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski	– wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera; – omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów; – omawia politykę gospodarczą III Rzeszy	– omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP; – wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów	– analizuje rolę propagandy w sukcesie A. Hitlera	XXVI 3
39. Świat u progu wojny	– wymienia sojuszników III Rzeszy;	– rozumie pojęcia: państwa osi, układ	– zna postanowienia traktatów w Locarno	– wskazuje przyczyny agresywnej polityki III	– omawia przyczyny polityki państw	XXX 1 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Funkcjonowanie traktatu wersalskiego. 2. Powstanie osi Berlin-Rzym-Tokio. 3. Ekspansja III Rzeszy.	– wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę	monachijski, Anschluss Austrii; – wie, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi	i Rapallo; – wskazuje działania podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego	Rzeszy; – omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy	zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki; – omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia	
40. Lekcja powtórzeniowa – Europa i świat po I wojnie światowej						
Sprawdzian 5.						
41. Walka o granice państwa polskiego Zagadnienia 1. Polskie programy wschodnie. 2. Walki o Lwów. 3. Wojna z bolszewikami 1920 r. 4. Powstanie wielkopolskie i powstania śląskie. 5. Plebiscyty.	– wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej – wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego	– wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty; – zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic; – zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad	– wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski	– przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów; – rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej	– rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy	XXVII 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		Wisłą”, plebiscyt				
42. Konstytucja marcowa i ustrój II Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Pierwsze wybory do sejmu. 2. Konstytucja marcowa. 3. Pierwszy prezydent.	– wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową; – zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP	– wymienia główne założenia konstytucji marcowej	– przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej; – wie, jak przebiegały wybory na prezydenta	– analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie; – rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta	– omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w.	XXVII 1; XXVIII 2
43. Rządy autorytarne w Polsce 1926–1939 Zagadnienia 1. Polska przed przewrotem majowym. 2. Przewrót majowy. 3. Rządy sanacji. 4. Konstytucja kwietniowa.	– wie, kiedy doszło do przewrotu majowego; – rozumie pojęcie sanacja	– opisuje przewrót majowy i rządy sanacji; – wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa; – rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą; – zna postać Ignacego Mościckiego	– podaje przyczyny przewrotu majowego; – uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi	– analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz	– porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej	XXVIII 3 4
44. Społeczeństwo polskie w latach 1918–1939 Zagadnienia 1. Społeczeństwo polskie	– wymienia mniejszości narodowe w Polsce; – opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym	– wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych; – porównuje życie na wsi z życiem w mieście;	– omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi	– omawia politykę państwa wobec mniejszości	– podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP	XXIX 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
w liczbach. 2. Miasto i wieś w II Rzeczypospolitej. 3. Mniejszości narodowe w II RP i ich relacje z Polakami.		– wymienia wyznania II Rzeczypospolitej				
45. Przemiany gospodarcze w Polsce Zagadnienia 1. Gospodarcze skutki rozbiorów. 2. Budowa Gdyni. 3. Reformy W. Grabskiego 4. Wojna celna z Niemcami 5. Budowa COP. 6. Wielki kryzys gospodarczy w II RP.	– wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP; – wie, jaki port został zbudowany w okresie międzywojennym	– zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego; – rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna	– wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju; – wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce	– dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świat na polską gospodarkę; – przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki	– wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP	XXIX 2
46. Dorobek kulturalny i naukowy polskiego dwudziestolecia Zagadnienia 1. Oświata w okresie	– wie, w jaki sposób walczone z analfabetyzmem; – wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej	– wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu	– zna nazwiska najwybitniejsi twórców dwudziestolecia międzywojennego – wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce	– rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego	– analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju	XXIX 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
międzywojennym. 2. Nauka i technika II RP. 3. Literatura i sztuka. 4. Sztuka masowa i sport.			i technice			
47. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939 Zagadnienia 1. Polska polityka zagraniczna w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości. 2. Sukcesy i porażki polskiej polityki zagranicznej dwudziestolecia międzywojennego. 3. Polityka zagraniczna marszałka J. Piłsudskiego. 4. Stosunki Polski z Niemcami i ZSRS. 5. Koncepcja Międzymorza. 6. W przededniu wojny – zajęcie Zaolzia.	- wymienia wrogów Polski; - wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski; - wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do Polski	- zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego; - wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty	- wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym; - wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie; - wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow	omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst	- ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje; - ocenia koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego	XXVIII 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
7. Żądania III Rzeszy wobec Polski i pakt Ribbentrop-Mołotow.						
48. Lekcja powtórzeniowa. Polska w dwudziestoleciu międzywojennym						
Sprawdzian 6.						

Wymagania edukacyjne. Klasa 8

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Wojna obronna Polski Zagadnienia 1.potencjały militarne Polski i Niemiec 2.atak niemiecki na Polskę 3.atak sowiecki na Polskę 4.przebieg wojny obronnej	- zna daty: 1 września 1939 r., 17 października 1939 r. - zna postaci Polaków związanych z wojną obronną 1939 r.	- rozumie pojęcie wojna obronna - wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny obronnej	- porównuje potencjały militarne Polski i Niemiec we wrześniu 1939 r. - wskazuje na mapie główne punkty oporu Polaków we wrześniu 1939 r. - omawia przebieg działań militarnych we wrześniu 1939 r.	określa przyczyny i dostrzega skutki wkroczenia Niemców i Sowietów na ziemie polskie	ocenia bilans wojny obronnej Polski	XXXI 1 2 3
2. Działania wojenne w latach 1939–1941 Zagadnienia 1.tzw. dziwna wojna na Zachodzie 2.wojna zimowa i zajęcie państw bałtyckich przez ZSRR 3.agresja Niemiec na kraje skandynawskie	- zna daty: 1940 r., 1941 r. - wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941	- zna pojęcia: plan „Barbarossa”, dziwna wojna, wojna zimowa, bitwa o Atlantyk - opisuje przebieg ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej - opisuje okoliczności wojny zimowej i przyłączenia nowych terenów	- wskazuje na mapie przebieg działań wojennych w latach 1939–1941 - wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do wojny - charakteryzuje okoliczności agresji niemieckiej na Związek Sowiecki	charakteryzuje podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941	ocenia politykę Niemiec i ZSRR w latach 1939–1941	XXXII 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
4.bitwa o Anglię 5.działania wojenne w Afryce 6.atak Niemiec na ZSRS 7.japoński atak na Pearl Harbor		przez ZSRS • omawia przebieg bitwy o Anglię • omawia przebieg konfliktu na kontynencie afrykańskim				
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie Zagadnienia 1.okupacja niemiecka w Europie Wschodniej i Zachodniej 2.postawy względem okupantów 3.Holokaust 4.powstanie w getcie warszawskim 5.Polacy wobec Holokaustu	- zna daty: styczeń 1942 r., kwiecień 1943 r. - zna postaci: Janusz Korczak, Mordechaj Anielewicz	rozumie pojęcia: pacyfikacja, kolaboracja, dywersja, sabotaż, Holokaust, obóz zagłady, obóz koncentracyjny, eksterminacja, getto, Żegota, ŻOB, łapanka	- porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej - opisuje postawy władz krajów okupowanych wobec władz niemieckich	omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian	- dostrzega, na czym polega wyjątkowość zagłady Żydów, której Niemcy dokonali na ziemiach polskich - przedstawia przykłady Polaków wspomagających ludność żydowską (np. rodzinę Ulmów, Irenę Sendlerową, Jana Karskiego)	XXXII 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
4. Wielka koalicja i przełom na frontach Zagadnienia: 1.początki wielkiej koalicji i <i>Karta atlantycka</i> 2.niemieckie klęski na froncie wschodnim 3.walki w Afryce i lądowanie we Włoszech 4.konferencja w Teheranie 5.lądowanie w Normandii 6.walki na Dalekim Wschodzie	- zna daty: sierpień 1941 r., czerwiec 1942 r., listopad 1943 r., 6 czerwca 1944 r. - zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, Bernard Montgomery, Dwight Eisenhower	- rozumie pojęcia: alianci, drugi front, kamikaze - wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny - wymienia postanowienia konferencji teherańskiej	- wskazuje przyczyny powstania koalicji antyhitlerowskiej - wskazuje na mapie główne bitwy i kierunki działań wojennych w Europie, Afryce i na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945	- omawia główne postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i> - wyjaśnia, kiedy i gdzie doszło do przełomów na frontach wojny, od których rozpoczęła się klęska państw osi	- analizuje wydarzenia wojenne z lat 1942–1944 - ocenia postanowienia konferencji w Teheranie z perspektywy interesu Polski	XXXII 1 4 XXXIV 2
5. Klęska państw osi i zakończenie II wojny Zagadnienia: 1.postanowienia konferencji wielkiej trójki w Jałcie i Poczdamie 2.upadek Berlina	- zna daty: 8 maja 1945 r., 6 sierpnia 1945 r., 2 września 1945 r. - zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, marszałkowie	- rozumie pojęcie kapitulacja - wie, co wydarzyło się w Hiroszimie i Nagasaki - wymienia przyczyny klęski państw osi	- omawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy polskiej - omawia wydarzenia na frontach w latach	charakteryzuje wydarzenia polityczno-militarne rozgrywające się u schyłku II wojny światowej	- dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych - ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki	XXXII 3 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3.koniec wojny na Dalekim Wschodzie	sowiecy Koniew i Żukow		1944–1945			
6. Lekcja powtórzeniowa. II wojna światowa		•				
Sprawdzian 1						
7. Polska pod okupacją niemiecką Zagadnienia: 1.okupacja niemiecka na terenach wcielonych do Rzeszy 2.okupacja niemiecka na terenach Generalnego Gubernatorstwa	- zna daty: 1939 r., 1945 r. - zna postać Hansa Franka - wymienia miejsca zbrodni hitlerowskich - wymienia najstraszniejsze katownie nazistowskie - wymienia ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo	- rozumie pojęcia: folkslista, akcja „AB”, pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, wywłaszczenie, okupacja - opisuje życie codzienne Polaków w czasach okupacji	- wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich; - wskazuje na mapie ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo - wskazuje linię podziału ziem polskich w 1939 r. - porównuje okupację niemiecką na różnych terenach polskich	charakteryzuje metody stosowane przez nazistów wobec Polaków oraz wie, jaki był ich cel	ocenia zbrodnie niemieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich	XXXIII 1 2
8. Polska pod	zna datę 1940 r.	rozumie pojęcia:	wskazuje tereny	porównuje	analizuje, na	XXXIII 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
okupacją sowiecką Zagadnienia: 1.okupacja sowiecka – represje 2.zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie	- zna postaci: Janina Antonina Lewandowska, Stalin - wymienia miejsca masowych egzekucji polskich oficerów	zbrodnia katyńska, łagier, zsyłka, deportacja wymienia cele i metody sowieckiej polityki okupacyjnej	przyłączone do ZSRS - wskazuje miejsca masowych egzekucji polskich oficerów - charakteryzuje zbrodnię katyńską - omawia cele sowieckiej polityki okupacyjnej i metody, które stosowały władze, aby je osiągnąć	polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi	czym polegało kłamstwo katyńskie	
9. Władze polskie na uchodźstwie Zagadnienia: 1.rząd RP na uchodźstwie 2.Armia Polska w ZSRS 3.udział Polaków w walkach na zachodzie Europy, Bliskim Wschodzie i w Afryce 4.układ Sikorski–Majski	- zna daty: 30 lipca 1941 r., kwiecień 1943 r. - wymienia członków władz polskich na uchodźstwie (w tym gen. Władysława Sikorskiego, Władysława Raczkiewicza, gen. Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Mikołajczyka, gen.	- rozumie pojęcia: Rada Narodowa, dywizjon, brygada - wskazuje na mapie ważniejsze miejsca bitew - wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie	- omawia, w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie - przedstawia osiągnięcia jednostek polskich na frontach II wojny światowej - wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom	- charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r. - charakteryzuje działalność Polaków poza granicami kraju w okresie wojny	ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski	XXXIV 1 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Władysława Andersa) - wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po stronie aliantów - wymienia miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów					
10.Polskie Państwo Podziemne Zagadnienia: 1.działalność cywilnego pionu Polskiego Państwa Podziemnego 2.działalność wojskowego pionu Polskiego Państwa Podziemnego 3.działalność politycznego pionu Polskiego państwa Podziemnego	- zna datę 14 lutego 1942 r. - zna postaci najważniejsze postaci związane z Polskim Państwem Podziemnym (w tym gen. Stefana Roweckiego, Cyryla Ratajskiego, Jana Piekałkiewicza, Jana Stanisława	- rozumie pojęcia: Szare Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni - rozwija skróty: ZWZ, SZP, AK, BCh - omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta - opisuje strukturę	- opisuje instytucje i organizacje, które tworzyły Polskie Państwo Podziemne - omawia działalność najważniejszych ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych	charakteryzuje działalność poszczególnych organów Polskiego Państwa Podziemnego	ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego	XXXIII 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Jankowskiego, gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego wymienia najważniejsze ugrupowania polityczne działające w warunkach konspiracyjnych	Polskiego Państwa Podziemnego				
11.Ziemie polskie w latach 1943–1944 Zagadnienia: 1.Polska Partia Robotnicza i Gwardia Ludowa 2.powstanie KRN 3.Ludowe Wojsko Polskie i powstanie Armii Ludowej 4.zbrodnia wołyńska 5.powstanie PKWN i Rządu Tymczasowego	- zna datę 1944 r. - zna postaci: Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling	- rozumie pojęcie zbrodni wołyńskiej - rozwija skróty: PPR, GL, AL, KRN, PKWN - omawia okoliczności powstania 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki - wymienia powody konfliktu polsko-ukraińskiego w Małopolsce Wschodniej	- wyjaśnia, jakie działania i w jakim celu podjął Stalin, by stworzyć na ziemiach polskich nowy ośrodek władzy - wskazuje na mapie Wołyń	charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w czasach II wojny światowej	- analizuje przyczyny, z powodu których konflikt polsko-ukraiński przyjął tak krwawą formę - ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944	XXXIII 3 4 XXXVI 1
12.Powstanie	zna daty: 1	rozumie pojęcia:	omawia cele i formy	charakteryzuje	dokonuje	XXXIII 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
warszawskie Zagadnienia: 1.plan „Burza” 2.przyczyny wybuchu i przebieg powstania warszawskiego 3.losy ludności cywilnej w trakcie powstania 4.skutki powstania	sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r. • zna postaci: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, gen. Erich von dem Bach	plan „Burza”, godzina „W” • omawia zbrodnie nazistowskie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich w trakcie powstania i po jego zakończeniu	realizacji planu „Burza”, z uwzględnieniem przyczyny wybuchu powstania warszawskiego • opisuje przebieg działań zbrojnych podczas powstania	postawę aliantów zachodnich i Stalina wobec walczącej Warszawy	uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania	
13.Lekcja powtórzeniowa. Polska w latach II wojny światowej						
Sprawdzian 2						
14.Skutki II wojny światowej Zagadnienia: 1.bilans II wojny światowej 2.powstanie ONZ	• zna datę 1945 r. • wie, jak zostały ukarane osoby odpowiedzialne za zbrodnie wojenne • umie wskazać skutki II wojny światowej	• wymienia państwa odgrywające kluczową rolę w Radzie Bezpieczeństwa ONZ • opisuje warunki, w jakich żyli ludzie	• rozróżnia i wymienia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe II wojny światowej	• wyjaśnia, w jakim celu powstało ONZ	• dokonuje bilansu skutków II wojny światowej	XXXII 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		w Europie po zakończeniu wojny				
15.Początki zimnej wojny Zagadnienia: 1.rozpad koalicji antyhitlerowskiej 2.powstanie NATO i Układu Warszawskiego 3.zimna wojna 4.podział Niemiec 5.wojna koreańska	- zna daty: 1949 r., 1950–1953 - zna postaci: Harry Truman, Konrad Adenauer, George C. Marshall - podaje nazwy sojuszu wojskowego, który łączyły Stany Zjednoczone i ich partnerów oraz sojuszu łączącego ZSRS i kraje mu podporządkowane	- wie, co oznaczają skróty: NATO, RWPG, RFN, NRD - rozumie pojęcia: doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina - opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej	- wymienia i wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład bloków wschodniego i zachodniego - omawia konsekwencje rozpadu koalicji antyhitlerowskiej	- opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec - omawia wydarzenia związane z wojną koreańską	analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej	XXXV 1 2 3
16.Powojenna Polska Zagadnienia: 1.nowe granice Polski 2.skutki społeczne	wie, które ziemie należały do II RP, lecz nie znalazły się w powojennych granicach Polski,	- umie wymienić skutki II wojny światowej dla ziem polskich - rozumie pojęcia: repatriacja,	- opisuje trudności życia codziennego w powojennej Polsce - omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki	charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce	dokonuje bilansu skutków II wojny światowej na ziemiach	XXXII 5; XXXVI 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
i gospodarcze II wojny światowej na ziemiach polskich 3.reforma rolna i nacjonalizacja na ziemiach polskich	oraz potrafi wskazać je na mapie • wymienia podstawowe problemy życia codziennego, z jakimi spotykali się Polacy tuż po zakończeniu wojny	terytorium pojałtańskie, nacjonalizacja, bitwa o handel • wymienia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce	władzy komunistycznej • omawia zmiany terytorialne i demograficzne na ziemiach polskich po 1945 r.	• charakteryzuje życie ludności polskiej na Kresach Wschodnich	polskich	
17. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce Zagadnienia: 1.powstanie TRJN 2.komunistyczny aparat represji	• zna daty: 1945 r., 1946 r., 1947 r. • zna postaci: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz	• rozumie pojęcia: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), bezpieczeństwa, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, obława augustowska, referendum, PSL, PZPR	• omawia działania Polaków mające na celu niedopuszczenie do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów	• charakteryzuje główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów	• dokonuje oceny działań komunistów mających na celu zniewolenie Polski	XXXVI 1
3.referendum w 1946 r. 4.wybory w 1947 r.	• wymienia główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów	• wyjaśnia, w jaki sposób Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską				XXXVI 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		przez komunistów wyjaśnia, w jaki sposób komuniści zapewnili sobie pełnię władzy				
18.Różne koncepcje walki z władzą komunistyczną Zagadnienia: 1.nastroje społeczne wśród ludności polskiej po II wojnie światowej 2.podziemie niepodległościowe 3.działalność Kościoła katolickiego 4.Polacy na emigracji	zna wybrane postaci tego okresu (m.in. Stefana Wyszyńskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Hieronima Dekutowskiego „Zapory”, Danuty Siedzikówny „Inki”, Jana Rodowicza „Anody”, Witolda Pileckiego)	- rozumie pojęcia: Rozgłośnia Polska Radia Wolna Europa, amnestia - omawia rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej	- opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego - wyjaśnia, w jakim celu władze ogłaszały amnestie dla żołnierzy podziemia niepodległościowego	- charakteryzuje rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej - charakteryzuje pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej	analizuje postawy Polaków wobec władzy komunistycznej	XXXVII 1
19.Stalinizm w Polsce Zagadnienia: 1.ramy czasowe stalinizmu	- zna datę 1952 r. - zna postaci: August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski,	rozumie pojęcia: stalinizm, procesy pokazowe, bezpieczeństwa, indoktrynacja, propaganda, wróg	- opisuje zasady działania komunistycznej gospodarki - porównuje system rządów w Polsce	charakteryzuje rolę propagandy w kształtowaniu społeczeństwa	analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego	XXXV 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
i sowietyzacja armii polskiej 2.terror stalinowski 3.indoktrynacja i propaganda komunistyczne 4.konstytucja PRL	Bolesław Bierut, Aleksander Zawadzki, Józef Cyrankiewicz	ludu, ZMP, kolektywizacja • wyjaśnia, czym był system totalitarny • wyjaśnia, w jakim celu rządzący stosowali propagandę i indoktrynowali młodzież	i ZSRS		na ziemiach polskich	
20.Za żelazną kurtyną Zagadnienia: 1.państwa europejskie pod wpływem ZSRS 2.destalinizacja 3.powstanie węgierskie i Praska Wiosna	• zna daty: 1953 r., 1956 r., 1968 r. • zna postaci: Nikita Chruszczow, Imre Nagy, Aleksander Dubczek • wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.	• rozumie pojęcia: inwigilacja, sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, Praska Wiosna • wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa	• wskazuje na mapie państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. • opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną	• charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny • porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną	• analizuje cechy charakterystyczne dla ustrój krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów	XXXII 5
21. Lekcja powtórzeniowa. Polska i świat po II wojnie światowej		•				

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Sprawdzian 3						
22.Nowa mapa świata – dekolonizacja Zagadnienie: procesy dekolonizacyjne w Azji i Afryce, ich przyczyny i przebieg	- zna datę 1960 r. - zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela - umie wskazać przyczyny dekolonizacji - wymienia państwa będące potęgami kolonialnymi	- rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności Afrykańskiej - wyjaśnia, w jakim celu powstała Organizacja Jedności Afrykańskiej	- opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii - rozróżnia i wymienia skutki dekolonizacji	charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce	- dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji - tłumaczy rolę jednostek na losy krajów i świata	XXXV 5
23.Bliski Wschód – konflikty arabsko-izraelskie Zagadnienia: 1.narodziny syjonizmu i okres międzywojenny 2.powstanie państwa Izrael 3.konflikt palestyński	- zna daty 1948 r., 1993 r. - zna postaci: Jasir Arafat, Icchak Rabin	- rozumie pojęcia: syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia - wymienia przyczyny powstania syjonizmu - wyjaśnia, dlaczego Palestyna jest zaliczana do najbardziej	- umie wskazać na mapie: państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórza Galon, Syrię, Jordanię i Liban - opisuje, jak doszło do powstania państwa Izrael	charakteryzuje stosunki Izraela z sąsiednimi państwami	analizuje sytuację polityczną Izraela i Palestyny po II wojnie i w czasach współczesnych	XXXV 7

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		zapalnych regionów Bliskiego Wschodu				
24.Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS Zagadnienia: 1.zaostrenie zimnej wojny 2.kryzys kubański 3.kryzys berliński 4.wojna w Wietnamie i Afganistanie	- zna daty: 1959 r., 1962 r. - zna postaci: Fidel Castro, Nikita Chruszczow - wymienia przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie	- rozumie pojęcia: odprężenie, kryzys kubański, mur berliński - opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny	- umie wskazać przyczyny i potencjalne skutki kryzysu kubańskiego - wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało odprężenie w stosunkach międzynarodowych	charakteryzuje przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie	analizuje przyczyny i skutki zimnowojennej rywalizacji USA i ZSRS	XXXV 6
26.Daleki Wschód – Chiny i Japonia Zagadnienia: 1.komunizm w Chinach	- zna daty: 1949 r., 1959 r., 1966–1976 - zna postać Mao Zedonga - umie wskazać na mapie Chiny i Japonię	rozumie pojęcia: Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys	wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Chinach	omawia, jak układały się stosunki pomiędzy ChRL a ZSRS po 1949 r.	dokonuje oceny rządów komunistów w Chinach	XXXV 8
27.Proces integracji europejskiej Zagadnienia: 1.przyczyny i początki procesu integracji	- zna daty: 1951 r., 1957 r., 1993 r., 2004 r. - zna postaci: Jean Monnet, Konrad	- wymienia etapy powstawania UE - wyjaśnia skróty UE i EWWiS - wyjaśnia, czym jest	- opisuje etapy powstawania UE - wskazuje na mapie Europy kraje członkowskie UE	- charakteryzuje okoliczności powstania UE - analizuje proces powstawania	dostrzega szanse wynikające z powstania UE	XXXV 10

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
europejskiej 2.powstanie Unii Europejskiej i etapy jej rozszerzania 3.główne organy Unii Europejskiej	Adenauer, Robert Schuman wymienia główne organy UE i ich funkcje oraz podaje przyczyny jej powstania	wspólny rynek i co jest podstawowym celem działalności UE		i rozszerzania się UE	ocenia skutki powstania UE	
28.Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku Zagadnienia: 1.narodziny społeczeństwa konsumpcyjnego 2.rewolucja obyczajowa i bunt młodzieżowy z 1968 r. 3.amerykanizacja kultury 4.reforma Kościoła katolickiego 5.Społeczeństwo informacyjne	- zna datę 1968 r. - zna postać Elvisa Presleya - zna zespół The Beatles - wymienia postanowienia Soboru Watykańskiego II	rozumie pojęcia: państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykanizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja	opisuje przemiany społeczne i kulturowe, jakie nastąpiły u schyłku lat 50. i w latach 60. i 70.	porównuje proces przemian społecznych w krajach Zachodu, za żelazną kurtyną i w krajach Trzeciego Świata	analizuje zjawiska amerykanizacji i globalizacji	XXXV 11
29.Lekcja powtórzeniowa.						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Świat w drugiej połowie XX wieku						
Sprawdzian 4						
30.Postalinowska odwilż i mała stabilizacja Zagadnienia: 1.odwilż po śmierci Stalina 2.wydarzenia poznańskiego czerwca i Października 1956 r. 3.czasz małej stabilizacji	- zna datę 1956 r. - zna postaci: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab - wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce	rozumie pojęcia: odwilż, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski	- umie wskazać na mapie Poznań - wyjaśnia, jak doszło do wystąpień w czerwcu 1956 r. oraz jakie były ich przebieg i konsekwencje	- charakteryzuje zjawiska świadczące o odwilży na ziemiach polskich - charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki	ocenia działania Gomułki	XXXVII 2; XXXVIII 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
31. Konflikt państwa z Kościołem Zagadnienia: 1. czas odwilży i złagodzenie polityki wobec Kościoła katolickiego 2. zaostrzenie kursu wobec Kościoła na początku lat 60. 3. pojednanie biskupów polskich i niemieckich 4. obchody Milenium w Polsce	- zna daty: 1965 r., 1966 r. - zna postać Stefana Wyszyńskiego	- rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie - opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży	- omawia, na czym polegało zaostrzenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60. - omawia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce	charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego	- dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej - ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce	XXXVIII 4
32. Bunt społeczny w latach 1968 i 1970 Zagadnienia: 1. wystąpienia studenckie i robotnicze za rządów Gomułki 2. upadek rządów	- zna daty: 1968 r., 1970 r. - zna postaci: Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski	rozumie pojęcie polityka antysyjonistyczna	omawia przyczyny i skutki wystąpień z 1968 r. i 1970 r.	- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntu studenckiego z 1968 r. i robotniczego z 1970 r. - charakteryzuje	ocenia rządy Gomułki	XXXVIII 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Gomułki				konsekwencje tych wystąpień		
33.PRL pod rządami Edwarda Gierka Zagadnienia: 1.rozwoj gospodarki w czasach Gierka i podłoże tego rozwoju 2.umocnienie władzy PZPR 3.otwarcie na Zachód i sukcesy sportowe Polski z lat 70. 4.wystąpienia robotnicze w 1976 r. i ich podłoże oraz skutki	- zna datę 1976 r. - zna postać Edwarda Gierka oraz wybrane postaci z życia kulturalnego i sportowego tego okresu	- wymienia zmiany, które nastąpiły w życiu codziennym Polaków w czasach rządów Gierka - wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka - opisuje sukcesy sportowe Polaków w okresie PRL	- omawia przyczyny i wymienia skutki wystąpień z 1976 r. - opisuje rozwój gospodarczy PRL za czasów Gierka	- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntów z 1956, 1968, 1970 i 1976 r. - dostrzega długofalowe konsekwencje polityki gospodarczej Gierka	- analizuje politykę Gierka i Gomułki ze szczególnym uwzględnieniem działań władzy wobec protestujących - ocenia rządy Gierka	XXXVIII 1 2 3
34.Narodziny opozycji politycznej Zagadnienia: 1.powstanie i działalność KOR 2.aktywizacja i działalność	- zna daty: 1978 r., 1979 r. - zna postaci czołowych opozycjonistów - podaje przykłady twórców ograniczanych	- rozumie pojęcia: cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ - omawia, w jaki sposób starano się łamać monopol wydawniczy władzy	wymienia przykłady działań opozycji, które miały wesprzeć represjonowanych robotników, uczestników protestów w czerwcu 1976 r.	wyjaśnia, dlaczego tak istotne było złamanie monopolu wydawniczego państwa komunistycznego	dostrzega znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski	XXXVIII 5 6

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
opozycji 3.represjonowanie opozycji 4.wybór Jana Pawła II	przez cenzurę wymienia metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów		omawia twórczość pisarzy cenzurowanych	o charakteryzuje metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów		
35.Rewolucja Solidarności 1980–1981 Zagadnienia: 1.narodziny NSZZ „Solidarność” 2.gospodarka w kryzysie	- zna daty: 1980 r., 1981 r. - zna postaci: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński	rozumie pojęcia: MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe	wskazuje na mapie miejscowości, w których doszło do podpisania porozumień między władzą a MKS-ami	- wyjaśnia, jakie miały konsekwencje porozumienia sierpniowe - charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”	ocenia wydarzenia 1980 i 1981 r.	XXXVIII 6 7 8
36.Stan wojenny w Polsce Zagadnienia: 1.przyczyny wprowadzenia stanu wojennego 2.rodzaje represji stosowane przez władzę w okresie stanu wojennego 3.opór społeczny	- zna daty: 13 grudnia 1981 r., 1983 r. - zna postaci: Wojciech Jaruzelski, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Bogdan Borusewicz, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz	- rozumie pojęcia: internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja - omawia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego - omawia wydarzenia związane	- wskazuje na mapie Katowice - omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego	- charakteryzuje najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego - charakteryzuje ruch społeczny	- dostrzega znaczenie wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r. - ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za	XXXIX 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
w okresie stanu wojennego	Przemyk, Czesław Kiszcak • wymienia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego	z pacyfikacją kopalni „Wujek”		„Solidarność”	kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski	
37.Lekcja powtórzeniowa. Polska Rzeczpospolita Ludowa						
Sprawdzian 5						
38.Kryzys wewnętrzny ZSRS Zagadnienia: 1.przyczyny kryzysu gospodarczego ZSRS 2.wojna w Afganistanie 3.wyścig zbrojeń 4.rządy Michaiła Gorbaczowa	• zna daty: 1985 r., 1986 r. • zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan	• rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka • wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.	• wskazuje na mapie Czarnobyl • omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki • wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął • omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział	• charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa • omawia sytuację gospodarczo-polityczną ZSRS w latach 80.	• analizuje proces powolnego upadku ZSRS	XXXV 9

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			w konflikcie w Afganistanie			
39.Upadek PRL i narodziny III RP Zagadnienia: 1.ostatnie lata PRL 2.okrągły stół 3.wybory parlamentarne w 1989 r. 4.rządy Tadeusza Mazowieckiego 5.narodziny III RP	- zna daty: czerwiec 1989 r., 1990 r. - zna postaci: Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller	- rozumie pojęcia: okrągły stół, wybory powszechne - omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole - wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu	- wymienia główne postanowienia podjęte podczas obrad okrągłego stołu - opisuje rządy Mazowieckiego	- omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r. - charakteryzuje okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole	dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP	XXXIX 3
40.Jesień Narodów Zagadnienia: 1.kryzys w krajach bloku wschodniego 2.Jesień Narodów w Czechosłowacji, Niemczech, Rumunii i na Węgrzech 3.rozwiązanie Układu Warszawskiego i RWPG	- zna datę 1989 r. - zna postaci: Václav Havel, Nicolae Ceaușescu	- rozumie pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja - wymienia najważniejsze wydarzenia związane z okresem Jesieni Narodów	- wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego - wskazuje na mapie kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów - omawia proces demokratyzacji na	charakteryzuje procesy dekomunizacyjne na obszarze Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Węgier	dostrzega symboliczne znaczenie upadku muru berlińskiego	XXXV 9

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			terenie Węgier, NRD, Czechosłowacji i Bułgarii opisuje wydarzenia związane z rewolucją w Rumunii			
41. Rozpad ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii Zagadnienia: 1. Rozpad ZSRS i jego następstwa	- zna daty: 1991 r., 1992–1995 - zna postać Michaiła Gorbaczowa	wymienia główne przyczyny, dla których doszło do zmian geopolitycznych na mapie Europy	- wskazuje na mapie nowo powstałe państwa - opisuje okoliczności odzyskania niepodległości przez kraje bałtyckie	wyjaśnia, jak doszło do powstania Wspólnoty Niepodległych Państw	dokonuje próby oceny zmian na mapie Europy u schyłku XX w. oraz dostrzega szanse i zagrożenia z nich wynikające	XXXV 9
42. III Rzeczpospolita Zagadnienia: 1. przemiany w życiu politycznym w Polsce w latach 90. i w pierwszej dekadzie XXI w. 2. Konstytucja RP z 1997 r.	- zna daty: 1990 r., 1991 r., 1997 r. - zna postaci: Jan Olszewski, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech	- rozumie pojęcia: lustracja, SLD, PSL, PiS, PO - wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez rząd Tadeusza Mazowieckiego	omawia zmiany na polskiej scenie politycznej na początku lat 90.	- charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 - charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP	analizuje przemiany obozu politycznego wywodzącego się z Solidarności	XL 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3.wejście Polski do UE	Kaczyński					
43.Przemiany gospodarczo-społeczne w Polsce po 1989 r. Zagadnienia: 1.reformy gospodarki III RP 2.koszty społeczne reform 3.życie kulturalne i edukacja w III RP	- zna datę 1989 r. - zna postaci: Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Kieślowski - podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.	- rozumie pojęcia: gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja - wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza - wskazuje trudności, jakie pojawiły się w trakcie realizacji planu Balcerowicza	- omawia sytuację gospodarczą Polski w momencie przejęcia rządów przez gabinet Tadeusza Mazowieckiego - omawia przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.	- porównuje modele gospodarki polskiej przed i po 1989 r. - charakteryzuje życie kulturalne III RP	analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie	XL 2 3
44.Polska w NATO i Unii Europejskiej Zagadnienia: 1.kierunki polskiej polityki zagranicznej 2.znaczenie i konsekwencje	- zna daty: 1999 r., 2004 r. - zna postaci: Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński - wymienia sąsiadów III RP	rozumie pojęcia: Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka	- wskazuje na mapie sąsiadów III RP, członków Trójkąta Weimarskiego, Trójkąta Wyszehradzkiego i Grupy Wyszehradzkiej - omawia główne etapy	- dostrzega znaczenie i konsekwencje opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie - charakteryzuje stosunki Polski z nowymi	ocenia politykę zagraniczną III RP	XLI 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
opuszczenia ziem polskich przez armię rosyjską			integracji Polski ze strukturami NATO • omawia główne etapy integracji Polski z UE	sąsiadami		
45.Lekcja powtórzeniowa. Polska i świat na przełomie XX i XXI wieku						
Sprawdzian 6						